

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 negyedik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2013. február

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2012 negyedik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2013. február

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 negyedik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2013. február)

Az elemzést készítette: Dancsik Bálint, Lakatos Veronika

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire lehet következtetni. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, szükség esetén azonban háttér-információkat is közöl, hogy a felhasználók könnyebben átláthassák a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2013. január 1. és 16. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben olvashatók (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2012 negyedik negyedévére, az előretekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2013 első félévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedévvél korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2012 harmadik, az előretekintő kérdések esetében pedig 2012 negyedik negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitelekre vonatkozó felmérésben összesen 14 bank vett részt. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2012 negyedik negyedév végi adatok alapján a bankszektor 92 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacán 94 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitel-piac 80 százalékát, az üzletiingatlan-hitelek piacának 93 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2012 negyedik negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kiterjedésének 97 százalékát fedik le.

Tartalom

Folytatódó enyhítés a háztartási hitelezési feltételekben	6
Megállt a vállalati hitel-kondíciók szigorodása	7
Szigorítás és kivárás az önkormányzati szegmensben	8
További szigorítások az eurozónában	8
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	10
Háztartási szegmens	10
Vállalati szegmens	20
Önkormányzati szegmens	32
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	34

A 2013 januárjában végzett hitelezési felmérés alapján a háztartási hitelek feltételei enyhültek 2012 negyedik negyedévében mind a lakás-, mind a fogyasztási hitelek esetében, így további korrekció következett be a 2011 végi széles körű szigorításokban. A bankok várakozásai alapján 2013 első félévét lefedő időszakban a fogyasztási hitelek feltételeinek további enyhülésére lehet számítani, míg a lakáscélú hitelek feltételeiben nem várható változás. A bankok előre tekintve továbbra is a háztartási hitelek iránti kereslet növekedését várják. Ezt a lakáshitelek esetében az állami kamattámogatási program magyarázhatja, amely az újabb módosítások után még kedvezőbb feltételeket biztosít a hitelfelvevőknek.

A vállalati szegmensben a bankok mindegyike összességében a feltételek változatlanúságról számolt be. A negatív gazdasági és iparági kilátások, illetve a kockázati tolerancia változása továbbra is a szigorítás irányába, míg a tőke- és likviditási helyzet a feltételek enyhítése irányába hatott. A következő félévben a bankok várakozásai alapján összességében nettó értelemben már enyhülhetnek a feltételek, amire utoljára 2011 második negyedévében volt példa. Az enyhítést a nagy- és középállamati szegmensben jelölték meg a bankok. A vállalati hitel-keresletet tekintve elmondható, hogy a bankok válasza alapján tovább növekedett a rövid lejáratú hitelek iránti kereslet, míg a hosszú lejáratú hitelek iránti csökkent. A rövid lejáratú hitelek iránti kereslet folyamatos erősödése azt jelzi, hogy a szűk hitelkínálati korlátok elsősorban ebben a szegmensben okozhatnak problémát a vállalatoknak.

1. táblázat

Összefoglaló táblázat a kínálat és a bankok által észlelt kereslet alakulásáról

Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2012. IV. n.év	2013. I. félév (várt)	2012. IV. n.év	2013. I. félév (várt)
Háztartási	Lakáscélú	↑	→	↓	↑
	Fogyasztási hitel	↑	↑	↑	↑
Vállalati		→	↑	↓	→

Megjegyzés: A kínálatnál a felfelé mutató nyíl növekedésre (hitelkondíciók enyhülnek), míg a lefelé mutató nyíl csökkenésre utal (a hitelkondíciók szigorodnak).

FOLYTATÓDÓ ENYHÍTÉS A HÁZTARTÁSI HITELEZÉSI FELTÉTELEKBEN

Az előző felmérésben a bankok összesítve a lakáshitel-feltételek változatlanúságát jelezték előre (nettó értelemben 1,6 százalékos tervezett enyhítést 2012 utolsó és 2013 első negyedévére), mégis a lakáshiteleknél a bankok nettó értelemben vett 20 százaléka enyhített a hitelezési feltételeken (4. ábra). Az enyhítés a hitelfolyósítási díjakban és a hitelkamat és forrásköltség közötti szpredben jelent meg, miközben a kockázatosabb hitelekre felszámított prémiumban szigorítás történt (6. ábra). Így folytatódott a korrekció a 2011 végén tapasztalt szigorítások után. A 2013 első félévére adott várakozásokban a bankok nettó értelemben vett 1,7 százaléka tervezi, hogy a hitelezési feltételeket összességében szigorítja, ami egy bank enyhítési és egy bank szigorítási válaszából adódik össze.

A fogyasztási hitelek feltételeit a bankok nettó értelemben vett 14 százaléka enyhítette 2012. negyedik negyedévében, miközben a következő félévben, 2013 első félévében nettó 22 százalékos további enyhítést tervez (4. ábra). Az enyhítés elsősorban a hitelfolyósításért felszámított díjak csökkentésében jelentkezett.

A bankok által észlelt keresletben továbbra sem mutatkozik a több negyedéve folyamatosan várt növekedés. Az előző hitelezési felmérés alapján a bankok nagy része mind a lakáshiteleknél, mind a fogyasztási hiteleknél a hitelkereslet fellendülésére számított. Ezzel szemben 2012. negyedik negyedévére a bankok nettó értelemben vett 15 százaléka a kereslet csökkenéséről számolt be a lakáscélú hitelek esetében, míg fogyasztási hiteleknél csak nettó 7 százalékos jelzett erősödést (8. ábra). Hasonlóan az előző felmérésekhez, a bankok ismét a hitelkereslet megerősödésére számítanak a következő félévben: a lakáshiteleknél a bankok nettó 75 százaléka, míg a fogyasztási hiteleknél nettó 39 százalékos vár növekedést.

A lakáshitelekre vonatkozó várakozásokat továbbra is az állami kamattámogatási program mozgathatja, amelynek 2013 januárjától újra módosultak a feltételei. A legfontosabb változtatások egyrészt a támogatás mértékét érintették, megszüntetve annak évente csökkenő jellegét, valamint megszűnt a lakás eladójának nyilatkozattételi kötelessége, mely szerint a kapott ellenértéket ingatlan vásárlására kívánja fordítani. Mindezek mellett növekedett az a maximális hitelösszeg is, amelyre igénybe lehet venni az állami támogatást. Az újabb módosításoknak köszönhetően az előző negyedévhez képest több bank jelentkezett a konstrukcióval. A kedvezőbbé és egyszerűbbé váló feltételek igazolhatják a bankok kereslet növekedésére vonatkozó várakozásait. Az állami kamattámogatási program iránti érdeklődés növekedett 2012 negyedik negyedéve során: az újonnan folyósított támogatott hitelek állománya 37 százalékkal haladta meg a harmadik negyedéves értéket, amely az újonnan kibocsátott forint lakáshitelek mintegy 13 százalékának felelt meg.

MEGÁLLT A VÁLLALATHITEL-KONDÍCIÓK SZIGORODÁSA

2012 negyedik negyedéve során a bankok mindegyike összességében a vállalathitel-feltételek változatlanságáról számolt be (19. ábra).¹ A feltételek változatlansága két folyamat eredménye: a gazdasági és iparági kilátások, valamint a kockázati tolerancia a feltételek szigorításának irányába, míg a bankok tőke- és likviditási helyzete a feltételek enyhítésének irányába hatott (30. ábra). A bankok a válság kitörése óta nettó értelemben mindössze egy negyedév során, 2011 második negyedévében enyhítettek a vállalathitel-feltételeken. A bankok válaszai alapján a következő félévben a bankok nettó értelemben vett 11 százaléka tervez enyhíteni a vállalathitel-feltételeken, ami várhatóan nagy- és középvállalatokkal szemben megkövetelt minimális hitelképességi szintet, a fedezeti követelményeket és a hitelkeret maximális nagyságát fogja érinteni (20. ábra). A bankok előre tekintő várakozásaikban az elmúlt 3 évben csupán 2011 végére jeleztek enyhítést, ez azonban az egy bank enyhítési és egy bank szigorítási várakozásainak volt az eredménye. A következő félévet nézve az enyhítés irányába mutat a kedvező likviditási helyzet, illetve a versenyhelyzet.

A bankok hitelezési vezetőivel folytatott személyes interjúk tapasztalatairól

A hitelezési felmérés keretében évente egyszer sor kerül személyes találkozóra² a felmérés kérdőíveit kitöltő hitelezési vezetőkkel. A vállalathitel-piacon a 2012-es évet tekintve a bankok többsége a hitelkereslet drasztikus visszaeséséről számolt be, különösen az év második felében. A vállalati ügyfeleknél szinte teljes mértékben hiányzik a beruházási hitelkereslet, ebben 2013-ban sem várnak érdemi javulást, csak a rövid hiteleket keresik az ügyfelek. A rövid lejáratú hitelek terén nagy népszerűségnek örvend a faktoring, amely alternatív finanszírozást jelenthet a vállalatoknak kereskedelmi hiteleik csökkenése tükrében. A bankok többsége kockázati étvágát nem kívánja növelni, csak a jó hitelképességű ügyfeleket kívánják finanszírozni 2013-ban is. Emiatt a jó ügyfelekért versenyeznek a piaci szereplők, és ezért áldozatokra is hajlandók a bankok, ami az alacsony kamatfelárakban tükröződik is. A banki munkatársak elmondták, hogy a 2009 óta felépülő vállalathitel-portfólió nagyon jól teljesít, abban alig van bedőlés (a bedölések a korábbi állományon keletkeznek). A projekthitelpiacon jelentős változások nem történtek, a szektor továbbra is a válság előtti hiteleket emésztí.

A háztartási hitelek terén továbbra is rendkívül alacsony a kereslet, ami a korábbi túlzott eladósodási folyamat tükrében nem meglepő. Az elmúlt év folyamán a hitelezési feltételek enyhültek, gyakorlatilag visszaálltak a 2011 végi szintre. A pozitív adólista alapján a bankok immáron az ügyfelek teljes hitelállományát láthatják, ami sok esetben meglepetésre ad okot: gyakori, hogy az ügyfél korábban nem vallotta be egyéb adósságait. Ez a pozitív adólistát az ügyfélminősítés során aktívan használó bankoknál az elutasítási ráta növekedését eredményezte. A következő időszakban a bankok az állami kamattámogatási programtól várják a lakáshitelpiac élénkülését 2013-ra, januárra a nagyobb bankok döntő többsége megjelent ezzel a konstrukcióval. Az új hitelkihelyezések azonban 2013-ban sem fognak dinamikus növekedést mutatni a bankok várakozásai alapján. Az árfolyam-rögzítéses program alacsony kihasználtságát az intézmények egyrészt a konstrukció bonyolult voltával, másrészt a lakosság általánosan alacsony bizalmi szintjével magyarázták mind a bankok, mind a saját jövőbeni jövedelemtermelő képességet illetően.

¹ Bár mindegyik válaszadó összességében változatlannak értékelte a feltételeket, néhány bank egy-egy feltétel szigorodásáról is beszámolt (20. ábra).

² Az idei évben összesen 33 interjút folytattunk le január 21-e és február 13-a között. A beszélgetések során az interjúalanyok a 2012-es évvel kapcsolatos tapasztalataikról, illetve 2013-as terveikről és várakozásairól számoltak be.

A lízingpiacon is szűkült a piac mérete, de a versenytársak kiesése kedvező lehetőséget jelentett az elmúlt időszakban a még a piacon tevékenykedő szereplőknek. A lakossági autófinanszírozás nagyon lecsökkent, szinte csak a készpénzes vásárlások a jellemzőek, a vállalati gépjármű- és flottafinanszírozás még működik. Sok szereplő nyílt végű lízing³ termékkel jelent meg 2012-ben, ami kedvező feltételei miatt jó eredményeket hozott. A finanszírozás döntő része forint alapon történik. 2013-ban nem várnak növekedést az autószegettségben, az egyéb eszközök (orvosi, IT, mezőgazdasági gépek) finanszírozása hozhat pozitív eredményeket.

A hitelkeresletet tekintve a bankok jelentős hányada, nettó értelemben vett 61 százaléka jelezte a hosszú lejáratú hitelek iránti kereslet előző negyedévhez képesti csökkenését, ami jelentősen meghaladta a 2012 utolsó negyedévére vonatkozó várakozásokat (32. ábra). A helyzet súlyosságára utal, hogy még a válság kitörését követő negyedévekben sem jelezte ennyi bank a kereslet visszaesését.⁴ A rövid lejáratú hitelek iránti kereslet tovább növekedett, a bankok nettó értelemben vett 11 százaléka jelezte a kereslet ilyen irányú változását, így a szűk hitelkínálati korlátok a rövid lejáratú finanszírozás terén okozhatnak problémát a vállalatoknak. Előre tekintve, a bankok nettó értelemben vett 32 százaléka számít a rövid lejáratú hitelkereslet további növekedésére, míg a hosszú lejáratú hitelek terén a válaszadók nettó 7 százaléka számít a kereslet csökkenésére a következő félévben 2012 utolsó negyedévéhez képest.

SZIGORÍTÁS ÉS KIVÁRÁS AZ ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENSZEN

A felmérésben részt vevő bankok több mint 60 százaléka a hitelezési feltételek szigorításáról számolt be 2012 negyedik negyedévében, és további szigorítást valószínűsítettek a következő félévre is (42. ábra). A szigorítás a maximális futamidőt, a hitelkeret nagyságát és a fedezeti követelményeket érintette legnagyobb mértékben. Ehhez a szigorításhoz nagyobb mértékben hozzájárult a jogszabályi környezet bizonytalansága, az önkormányzatokkal kapcsolatos gazdaságpolitika változása. A bankok ezen tényezőkkel magyarázzák azt is, hogy az önkormányzatok részéről jelentősen lecsökkent mértékű hitelkereslettel számolnak a következő félévben is. Az önkormányzati szegmens jelenlegi helyzetét az állami adósságkonszolidáció határozza meg. Az 5000 fő alatti települések konszolidációja nagyobb gond nélkül lezajlott 2012-ben, az 5000 fő feletti települések esetében azonban jelenleg még nem tisztázódott, hogy mely önkormányzattól mekkora részben vállal át adósságot az állam. A szegmenst tehát jelenleg kivárás jellemzi, a következő évre vonatkozó stratégiák csak a konszolidáció után születnek meg, amikor kitisztul, hogy az egyes önkormányzatok milyen feladatokkal, illetve mekkora bevétellel és adósságállománnyal rendelkeznek.

TOVÁBBI SZIGORÍTÁSOK AZ EUROZÓNÁBAN

A háztartási szegmens hitelfeltételeiben vegyes folyamatok zajlottak az elmúlt negyedévben. Az eurozónában⁵ és Lengyelországban⁶ egyaránt a hitelfeltételek szigorodása volt megfigyelhető mind a lakás-, mind a fogyasztási célú hitelek esetében. Eközben Csehországban⁷ a lakáscélú hitelek feltételei enyhültek, míg a fogyasztási hitelek feltételei változatlanok maradtak. A KKE régióra számolt index alakulásából látható, hogy a lakáshitelek terén a magyar hitelezési feltételek kedvezőbben alakultak a régiós átlagnál (1. ábra). A következő félév során az eurozónában és Lengyelországban további szigorítások várhatók, főleg a lakáscélú hitelek terén, míg a cseh feltételek tovább enyhülhetnek a bankok válasza alapján.

A vállalati hitel-feltételek tovább szigorodtak az eurozónában 2012 utolsó negyedévében. A régiós országokban az eurozónához hasonlóan a feltételek szigorítását láthattuk, így Magyarországon a régiós folyamatoknál kedvezőbben alakultak a hitelfeltételek az előző negyedévben (1. ábra). Fontos hozzátenni azonban, hogy a hitelezési felmérés válaszai mindig az

³ A nyílt végű pénzügyi lízing konstrukciónál a lízingbevevő vételi joggal (vevőkijelölési joggal) rendelkezik, azaz a lízingbevevő vagy egy általa megnevezett harmadik személy a lízingelt vagyontárgyat a futamidő végén a maradványérték megfizetése után megvásárolhatja (a zárt végű pénzügyi lízingnél a tulajdonjog-átruházás a futamidő végén automatikus).

⁴ Továbbá a bankok által észlelt, beruházási hitelek iránt jelentkező kereslet nemzetközi összehasonlításból kitűnik, hogy hazánkban 2010 utolsó negyedéve óta folyamatosan a bankrendszer nettó értelemben vett nagyobb hányada jelentette a hosszú lejáratú hitelek iránti kereslet visszaesését, mint az eurozónában vagy a régióban.

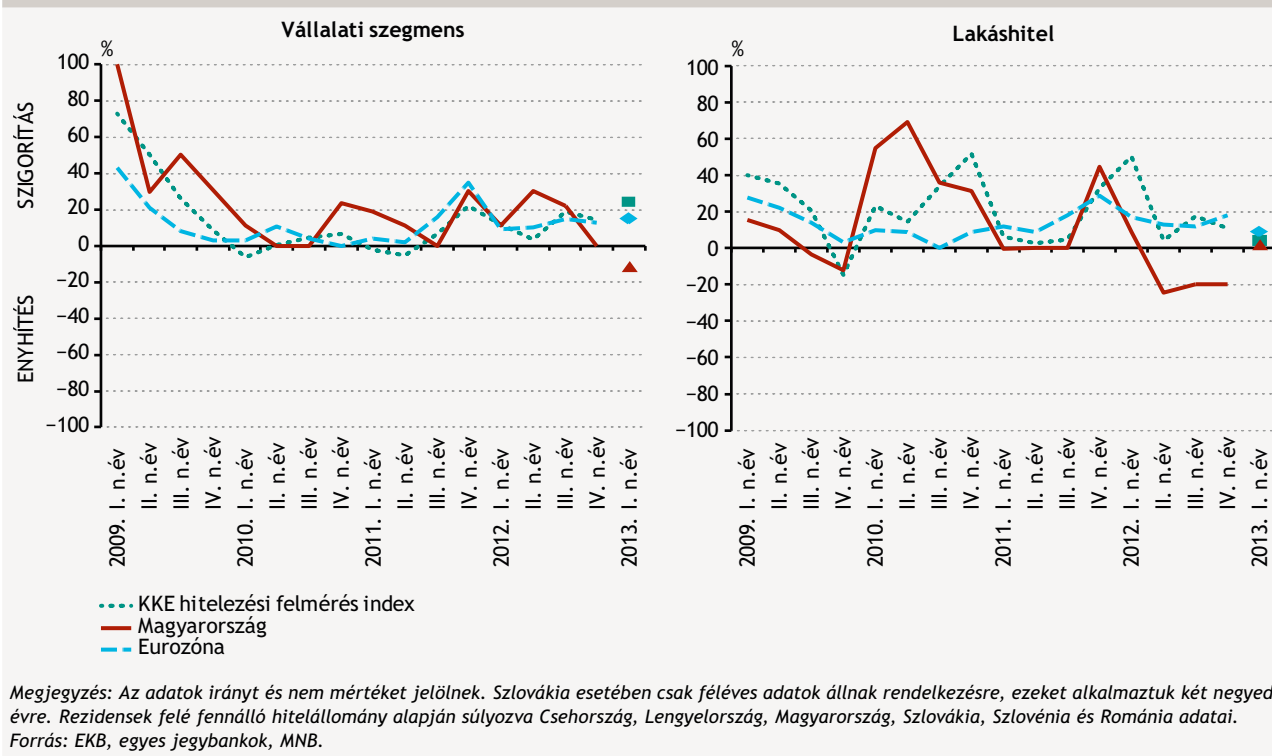
⁵ <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>

⁶ <http://www.nbp.pl/homen.aspx?f=/en/systemfinansowy/kredytowy2013.html>

⁷ http://www.cnb.cz/en/bank_lending_survey/index.html

1. ábra

A hazai hitelezési feltételek változásának összehasonlítása a kelet-közép-európai országokkal a vállalati és lakáscélú hitelezésben

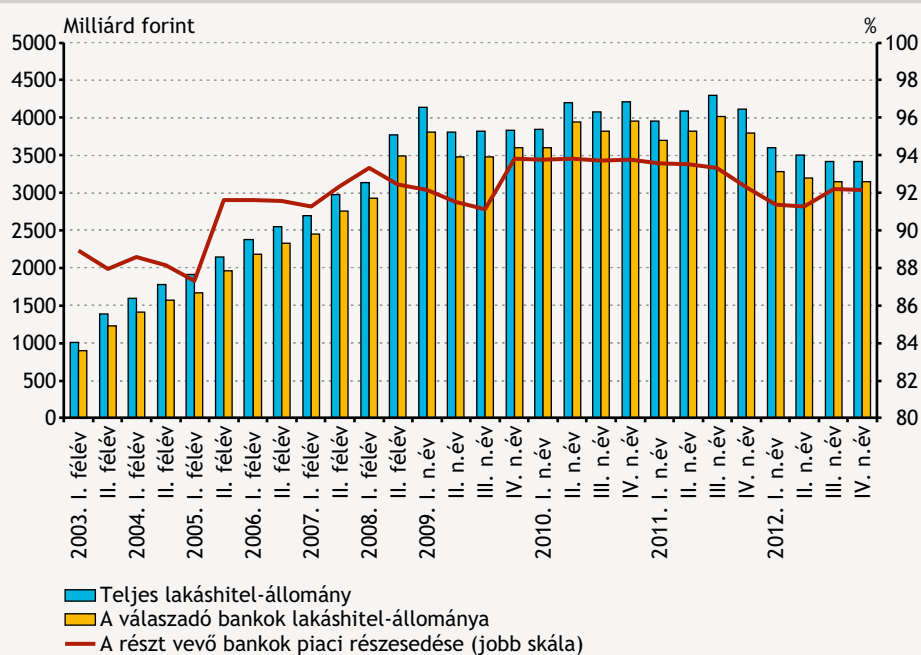
előző negyedévhez képest bekövetkező változásokat rögzítik, a hitelfeltételek abszolút szintjéről nem hordoznak információt. A szigorítások az eurozónában a kedvezőtlen gazdasági és iparági kilátásoknak tudhatók be, hasonlóan Magyarországhoz és más régiós országokhoz.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

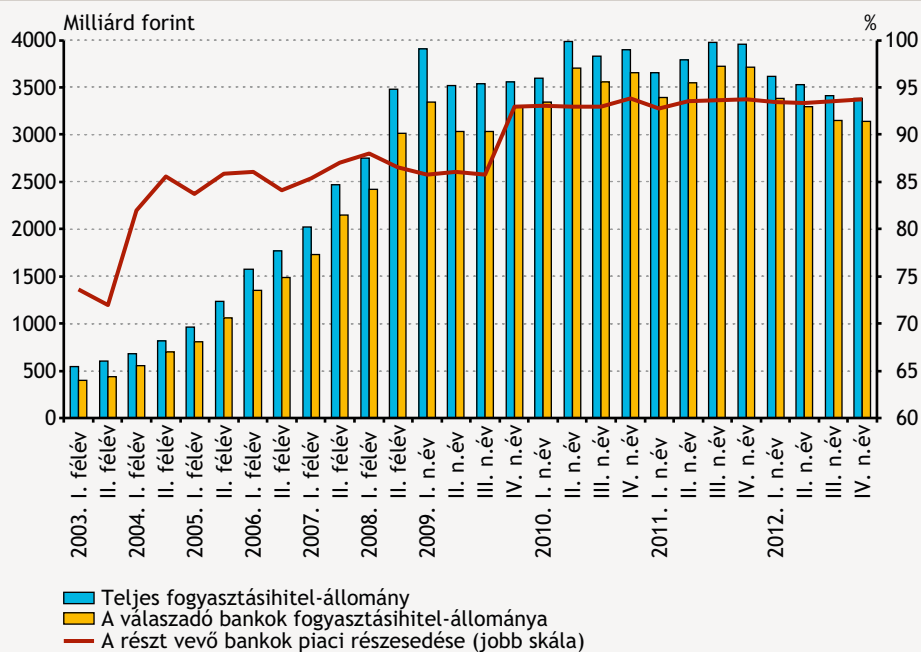
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

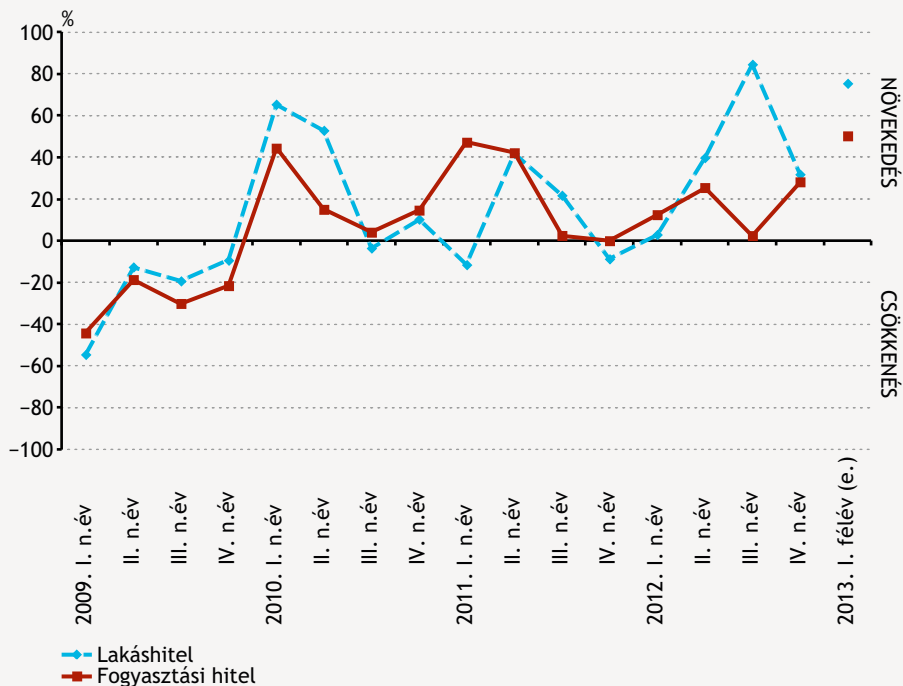

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

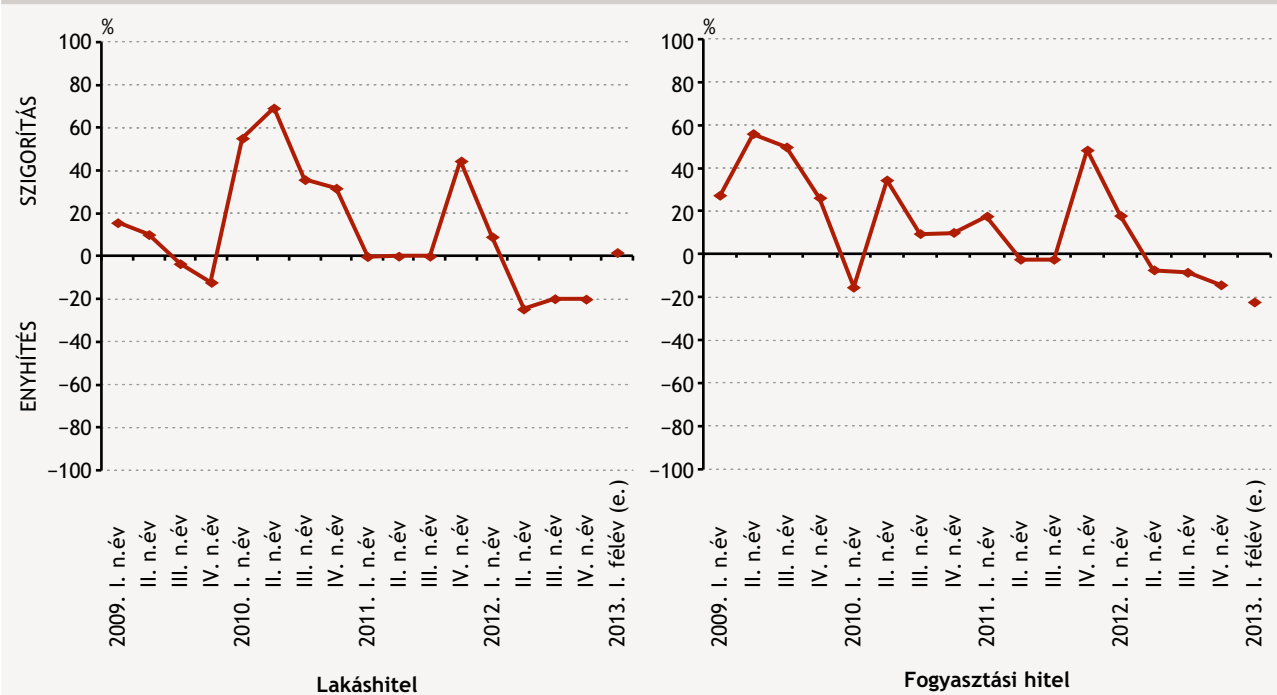
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

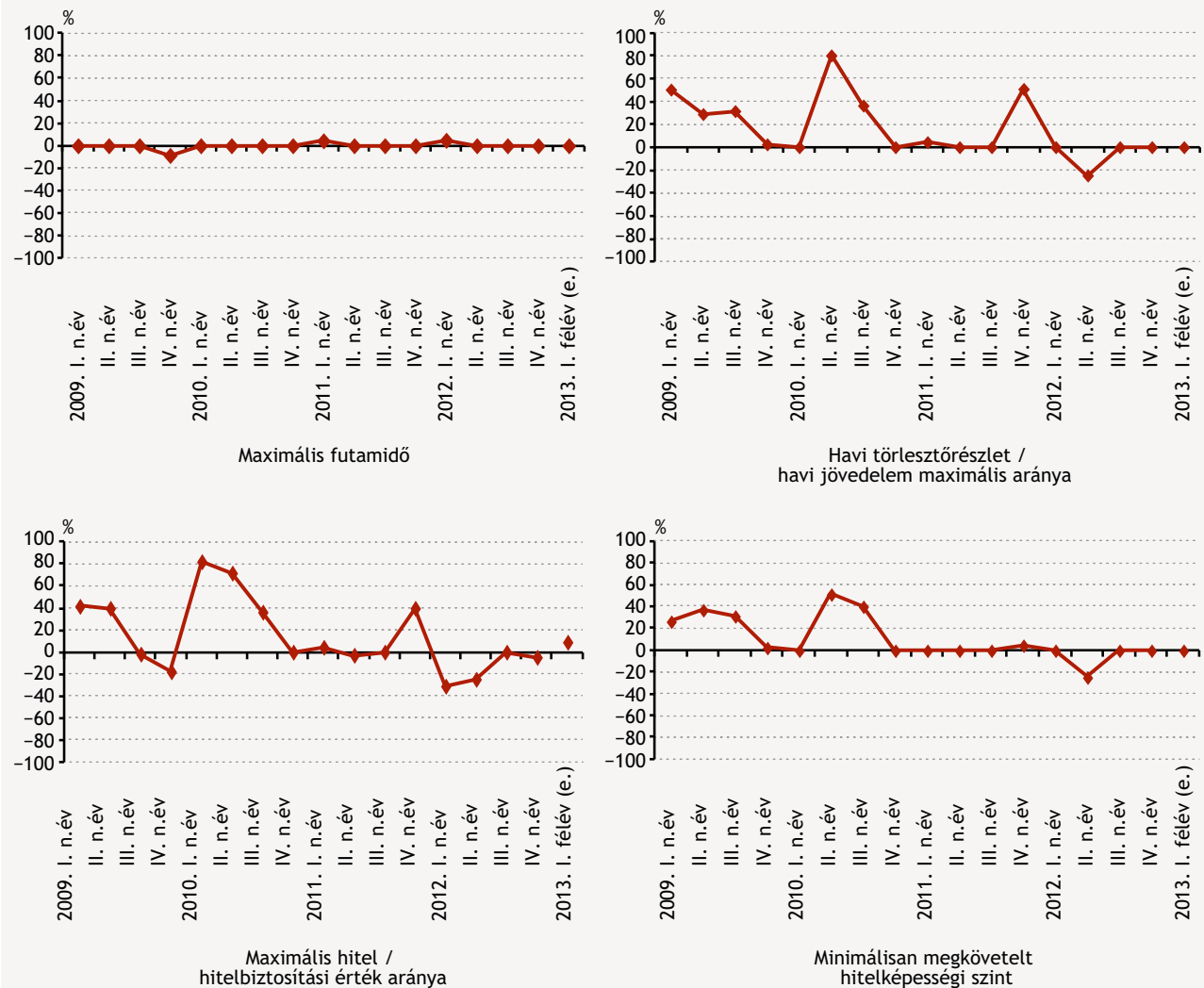

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

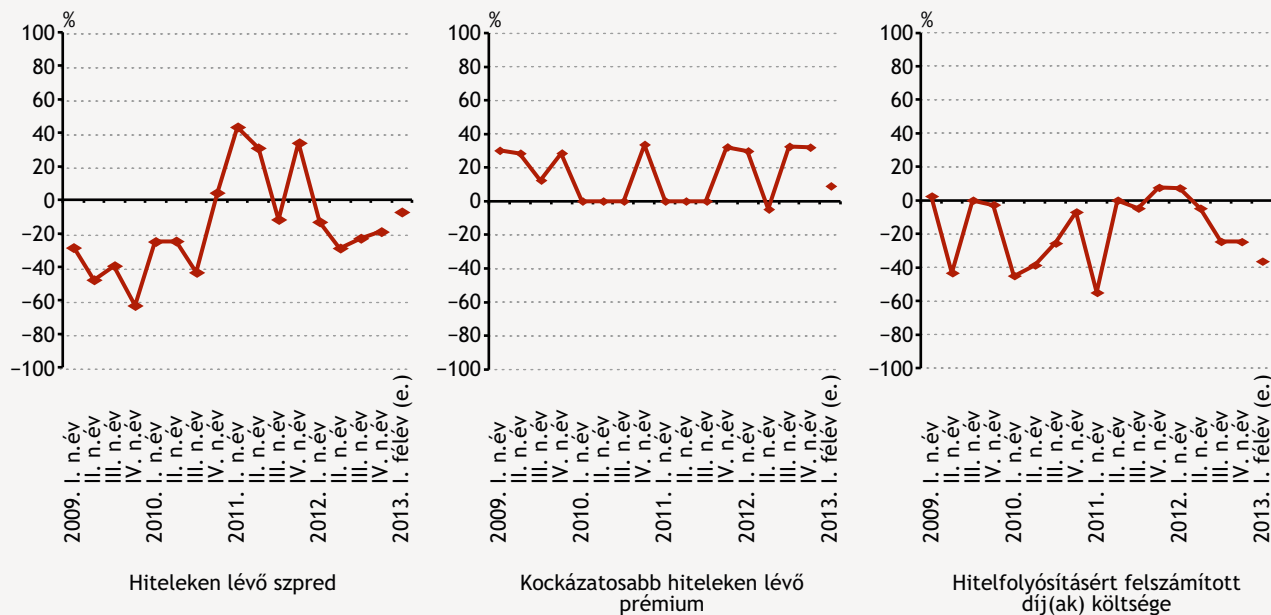

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

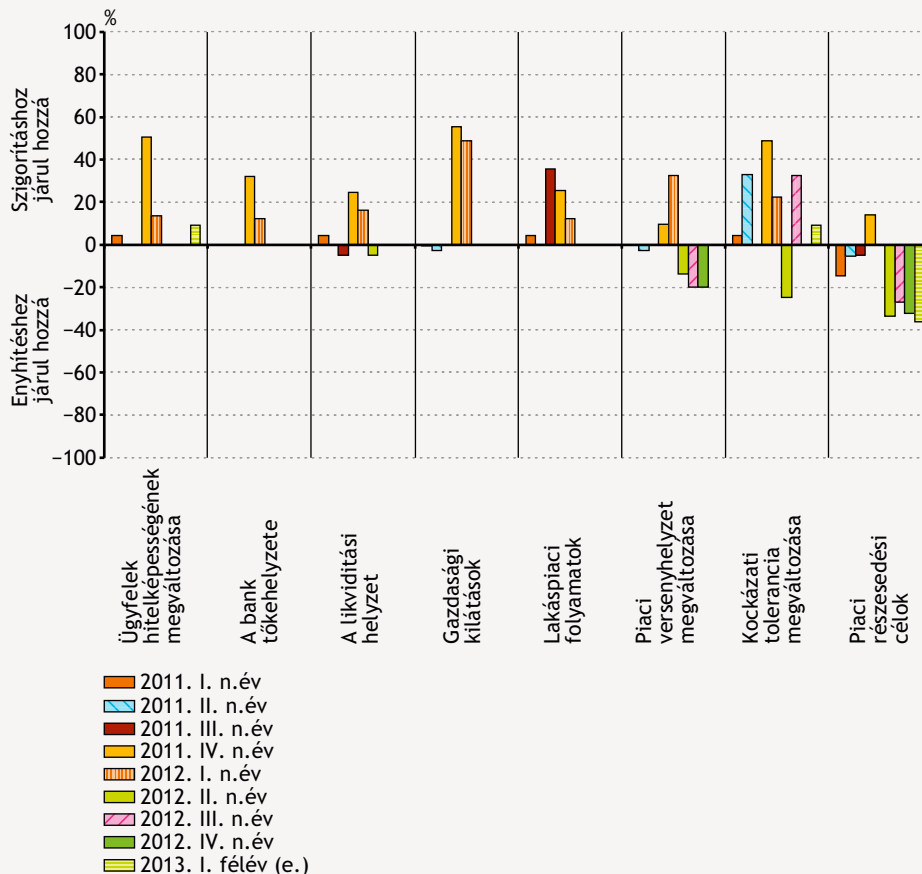

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

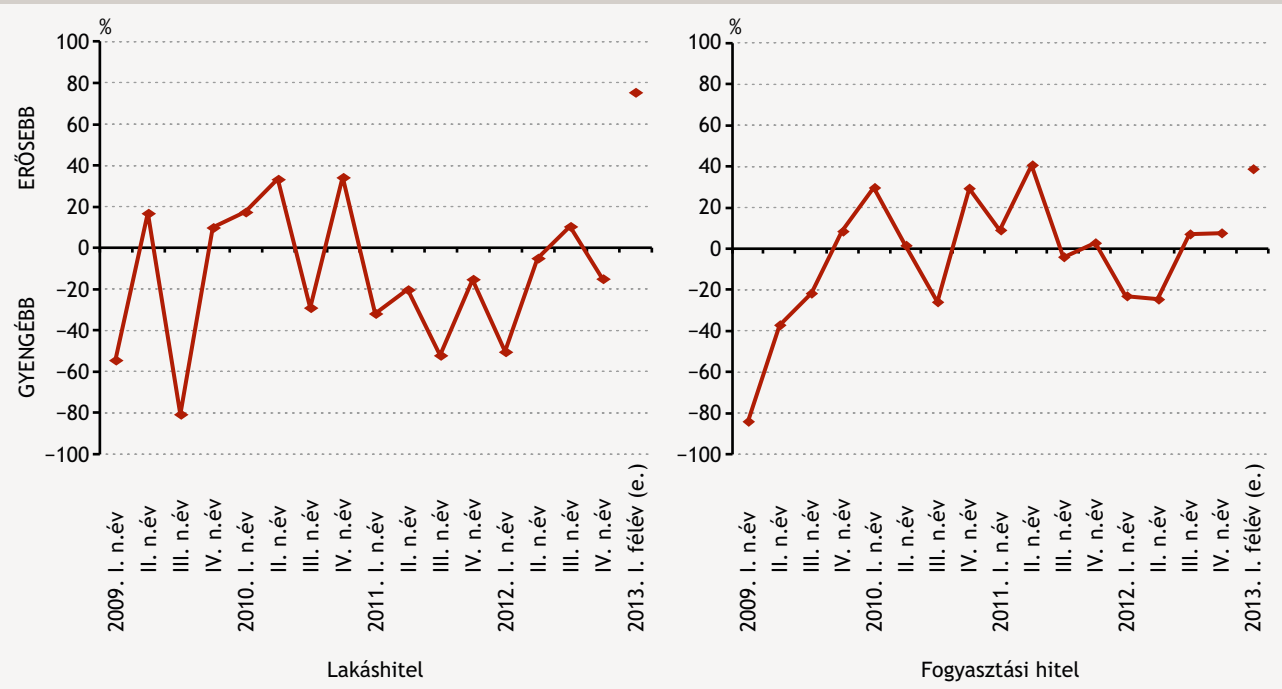

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9a. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

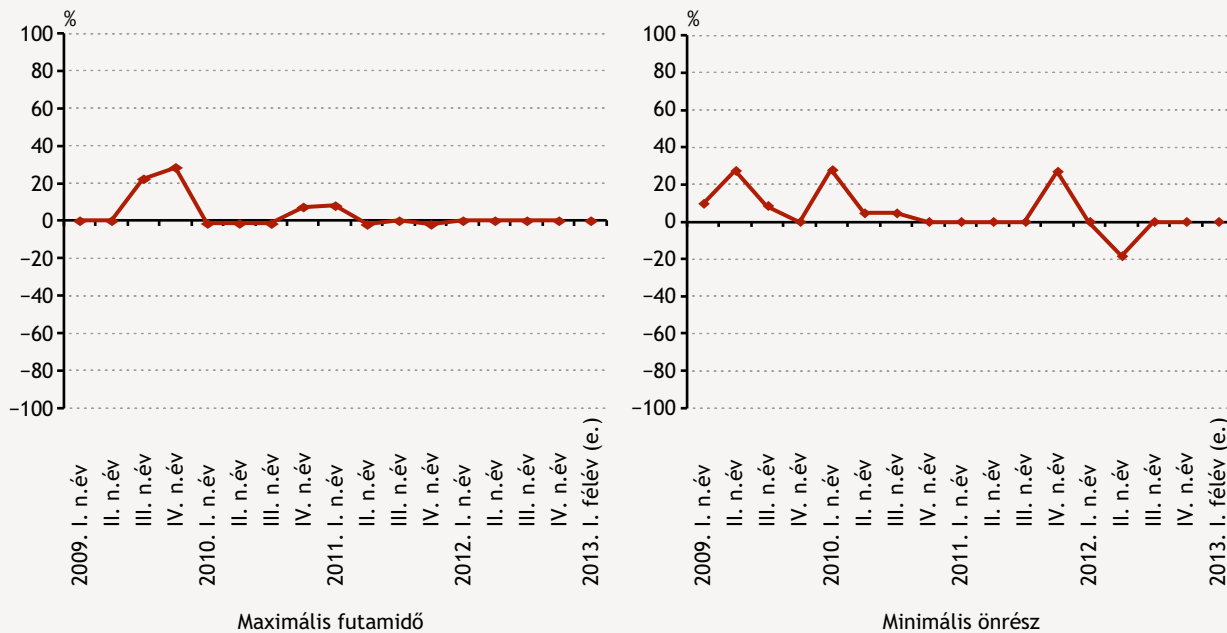

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

9b. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

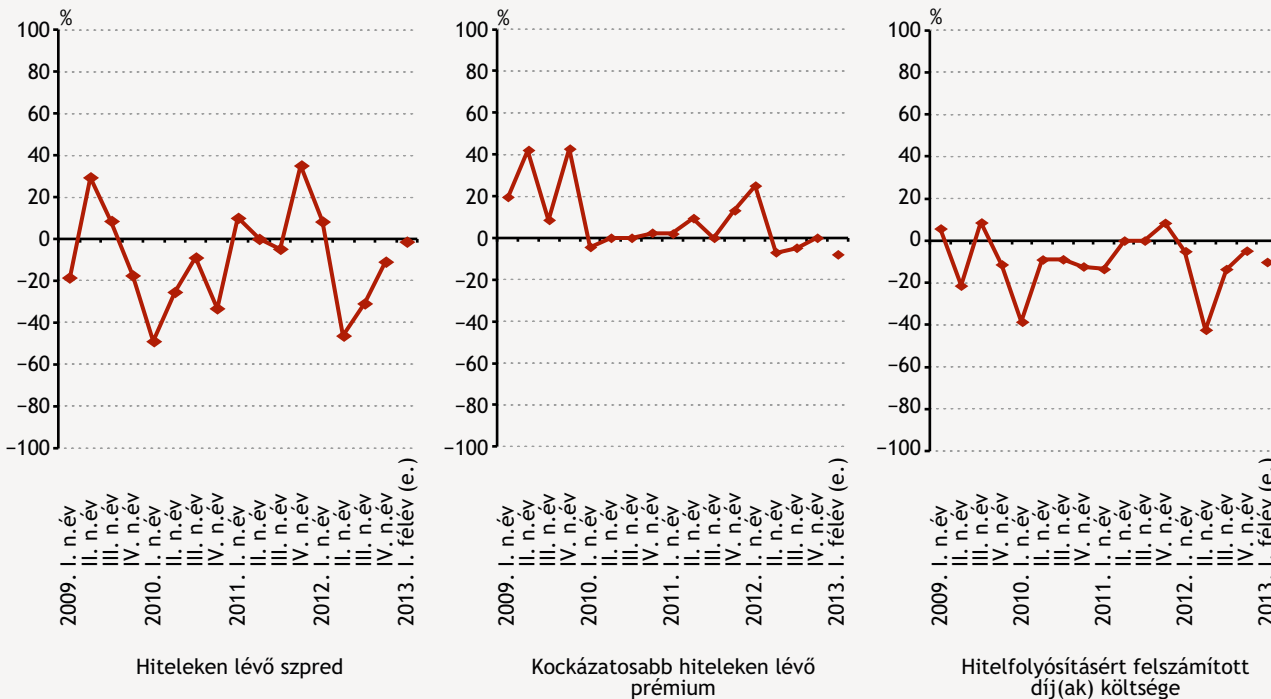

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

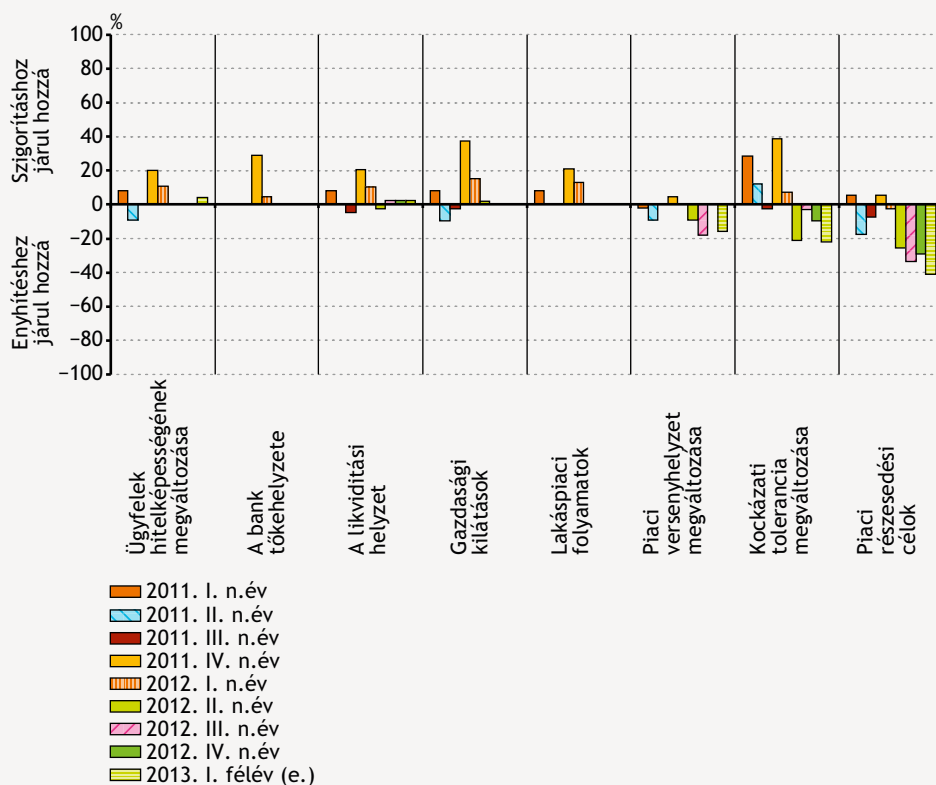

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

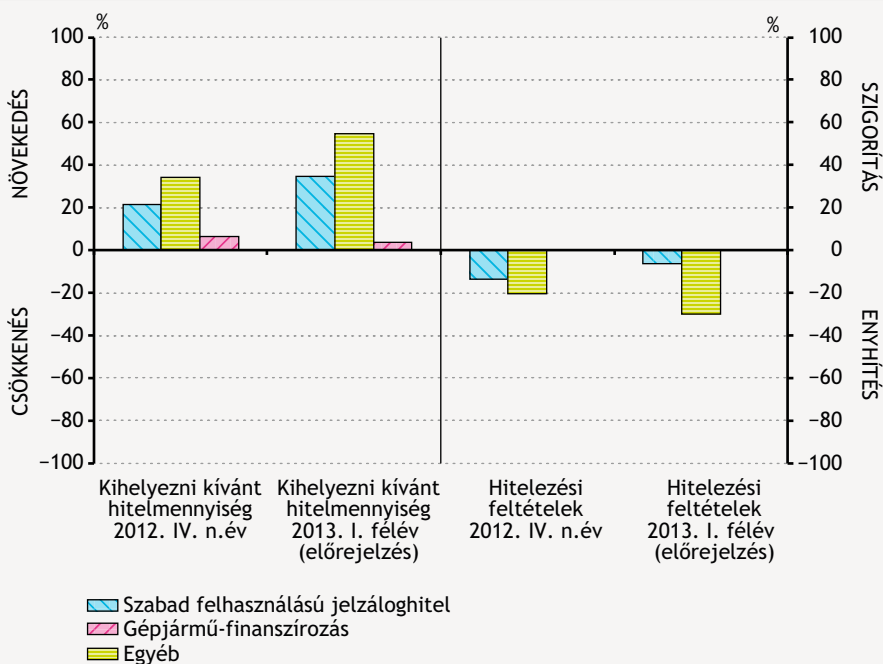
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknel

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

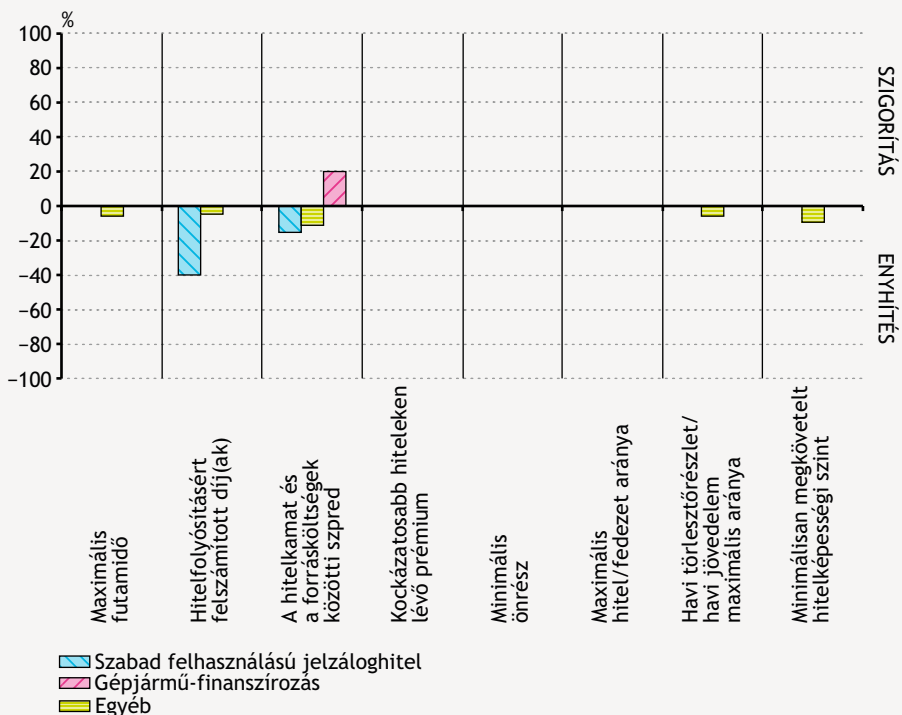

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztásihitelek-termékeknél 2012. negyedik negyedében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

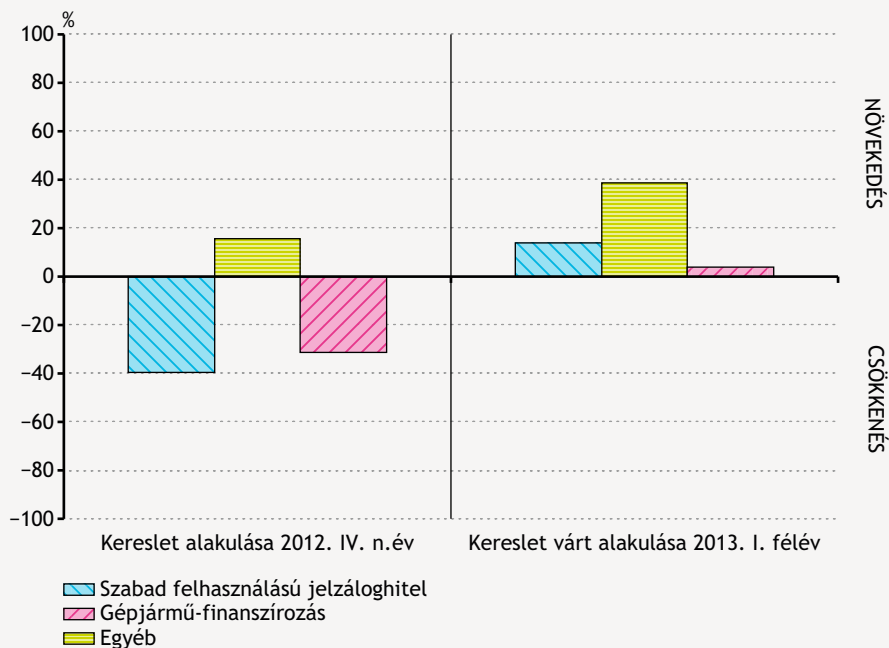

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet változása a különböző fogyasztásihitelek-termékeknél

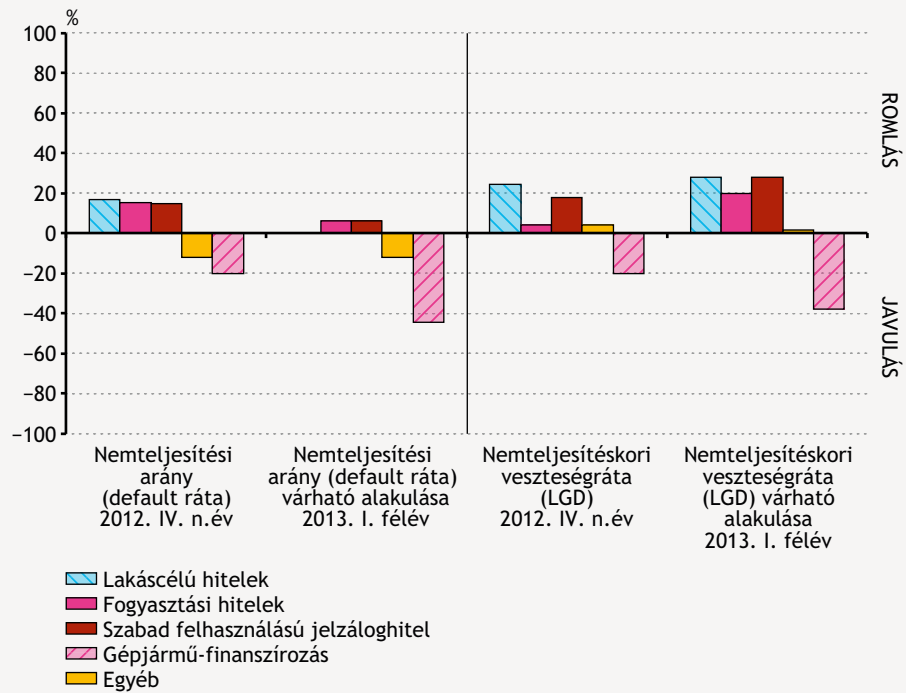
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

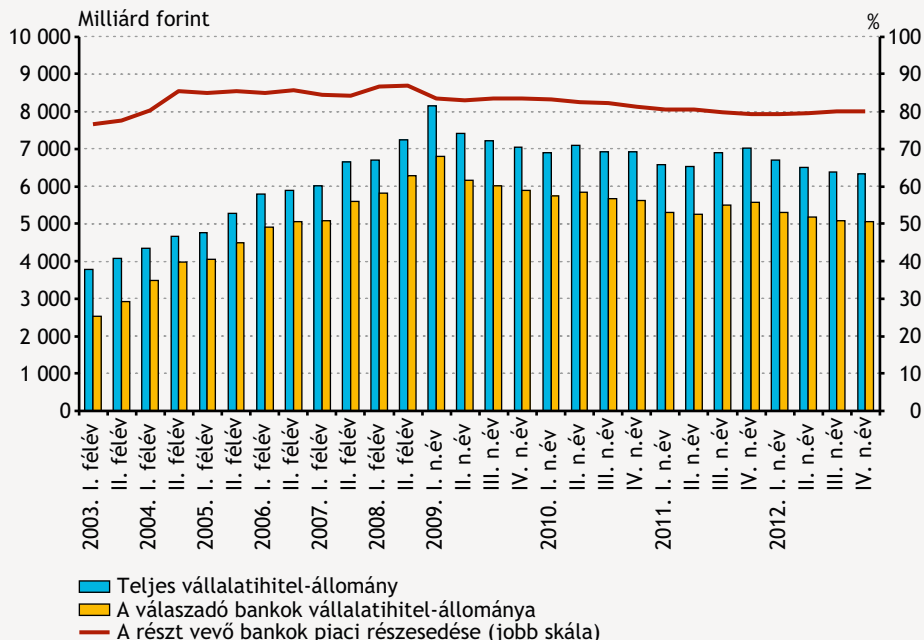
A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

(a kockázatnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

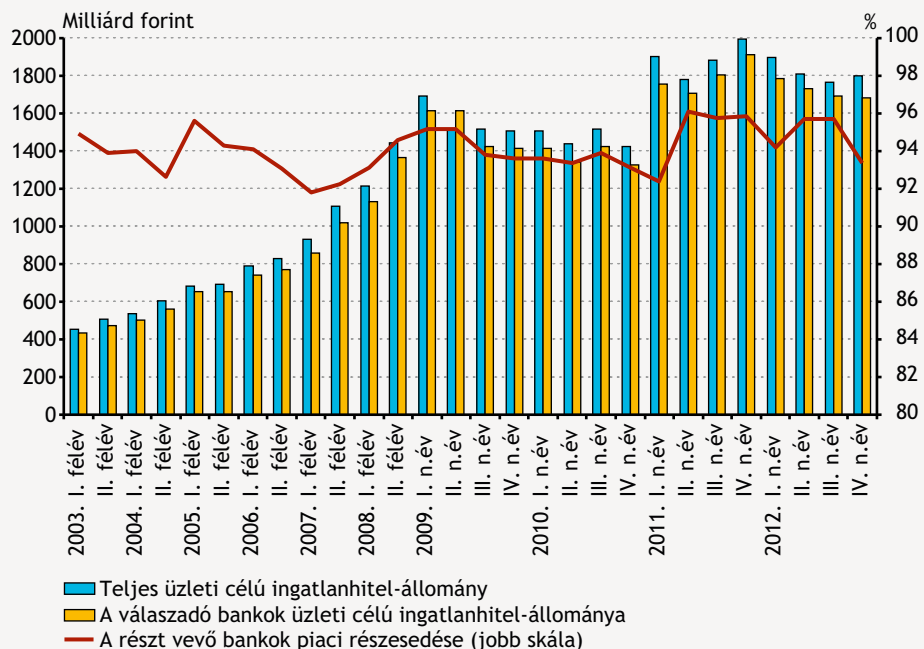
VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra
A teljes vállalatihitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

17. ábra
Az üzleti célú projekthitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

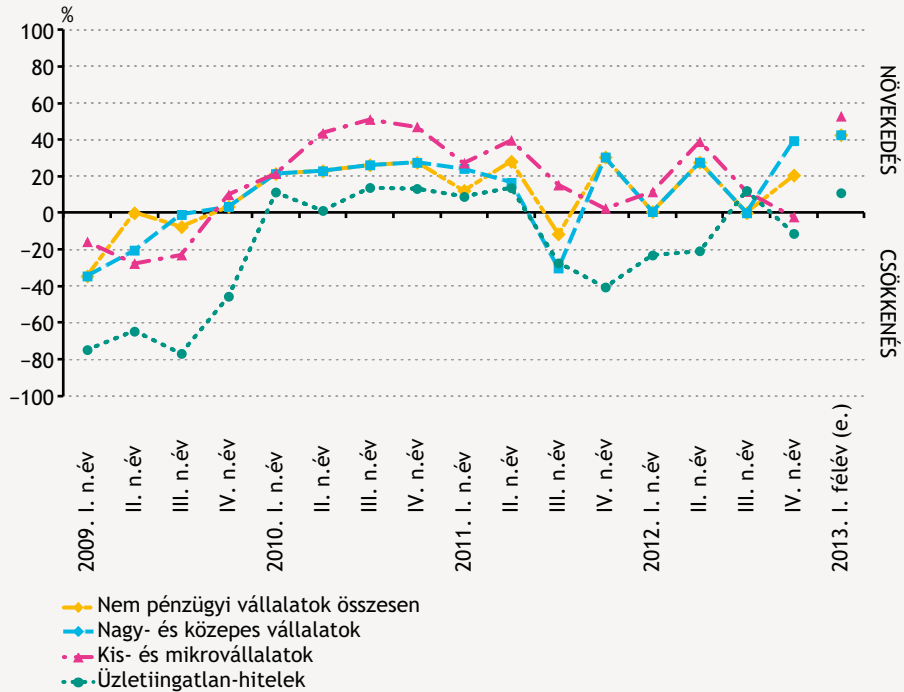

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is. 2011 első negyedétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok ingatlanvásárlási hitelállományát.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

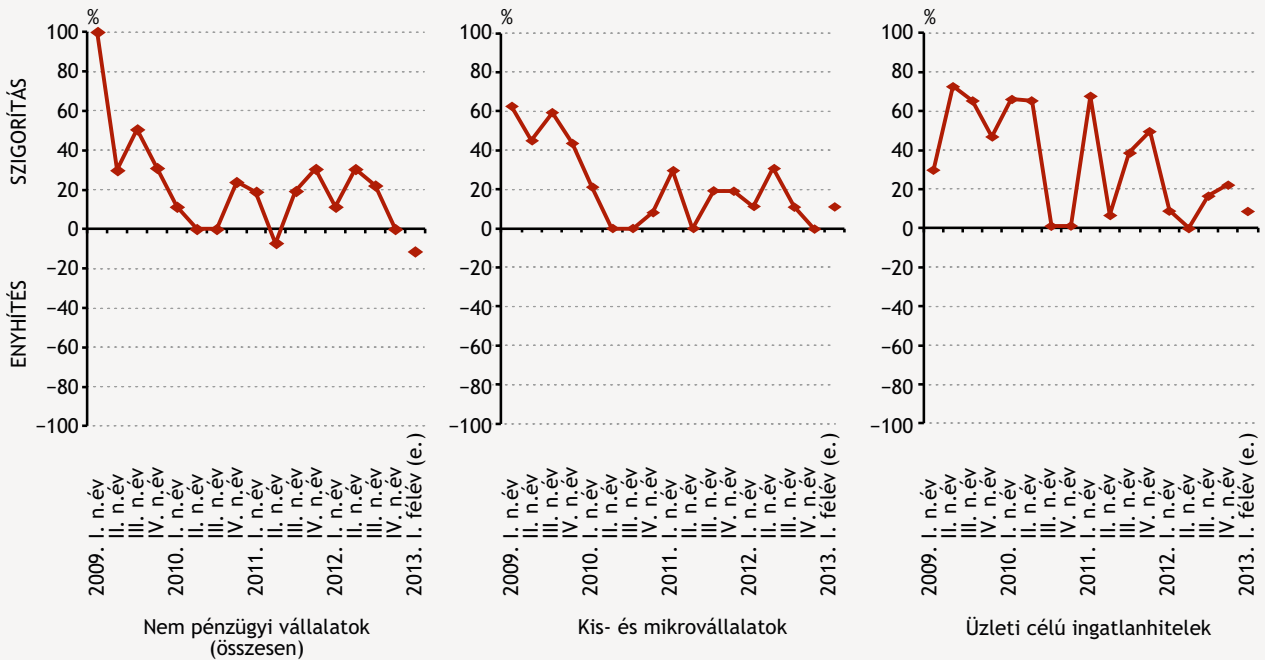
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelezési feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

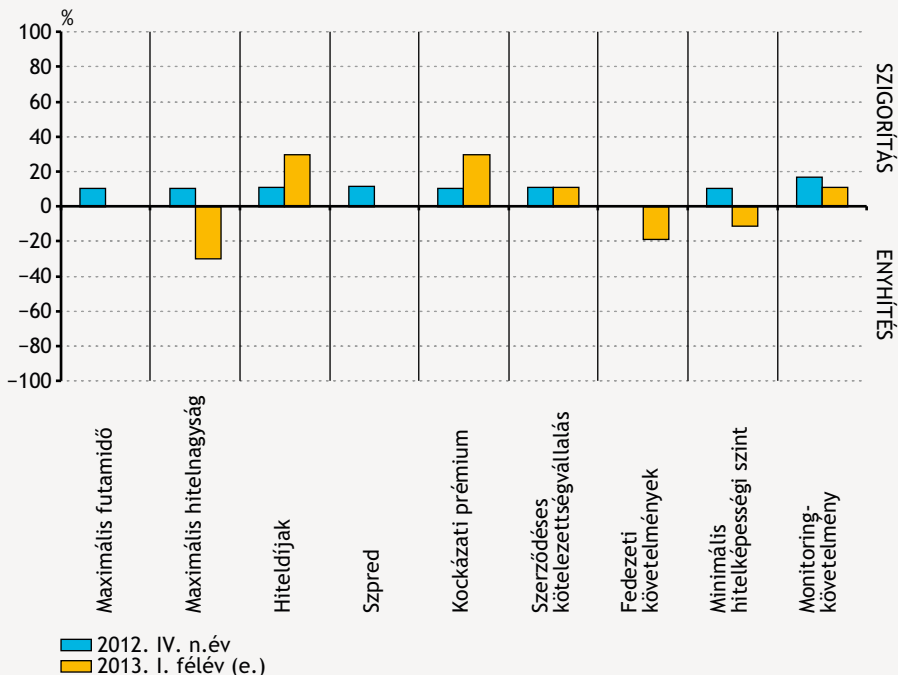

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra

Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

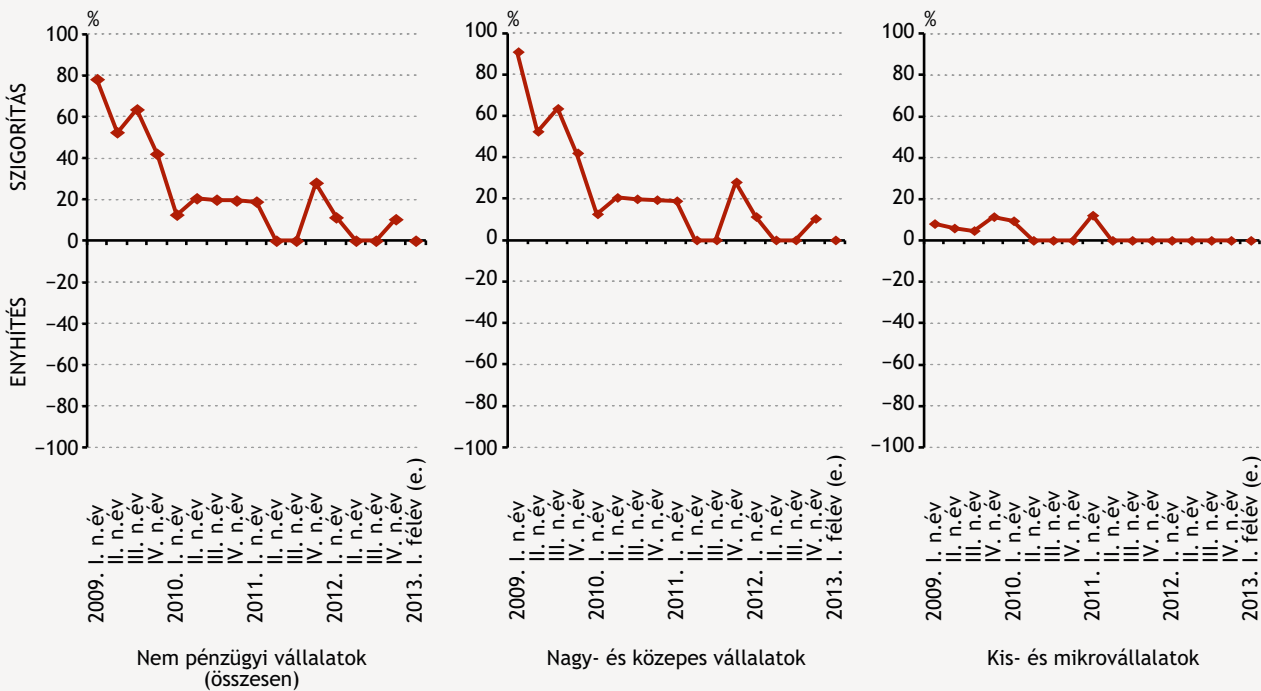

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

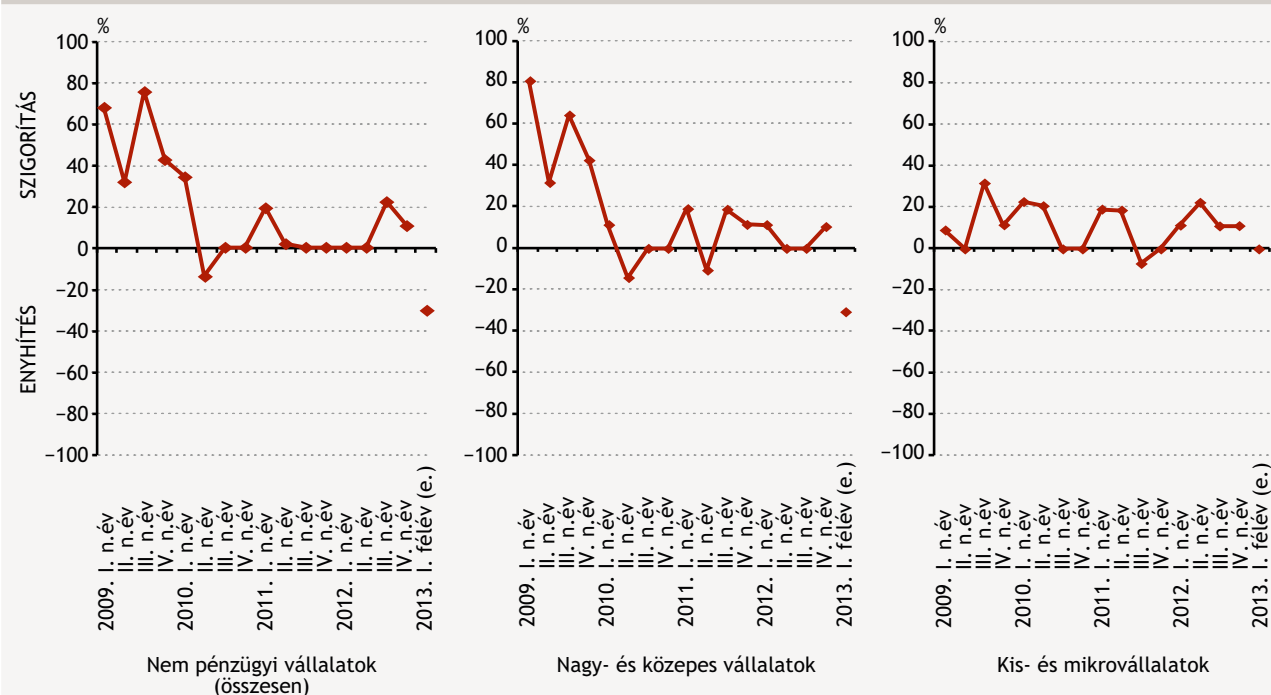
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

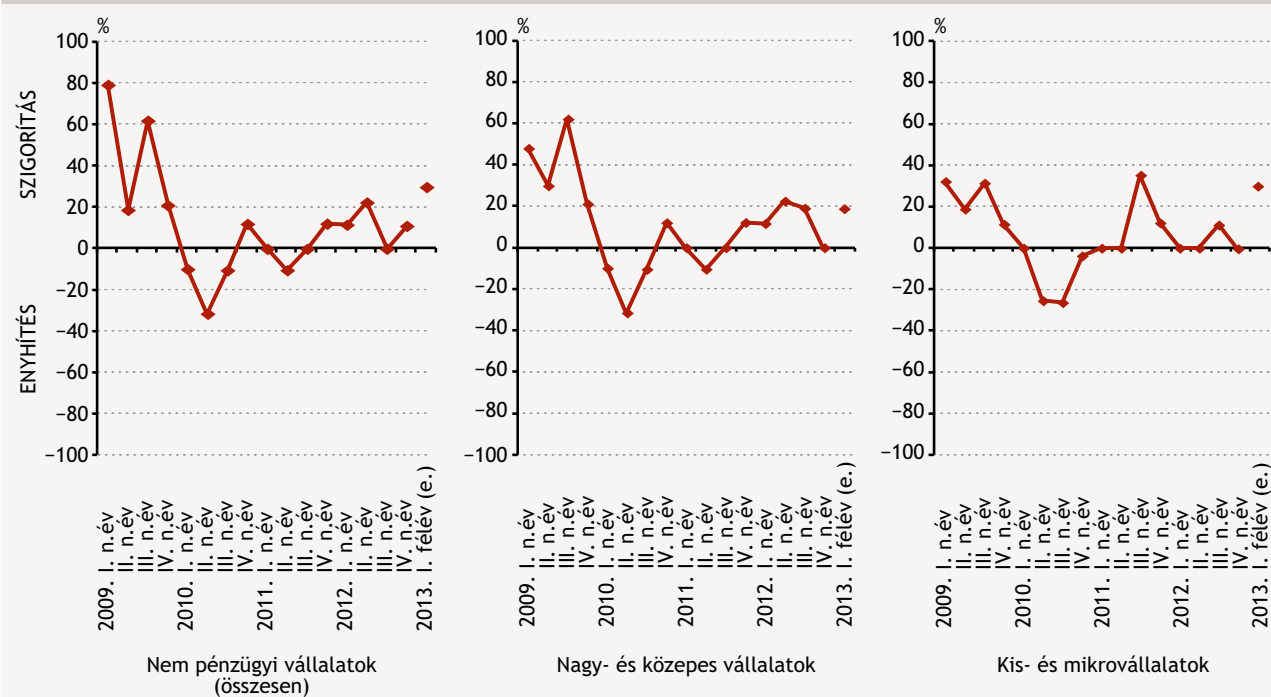

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

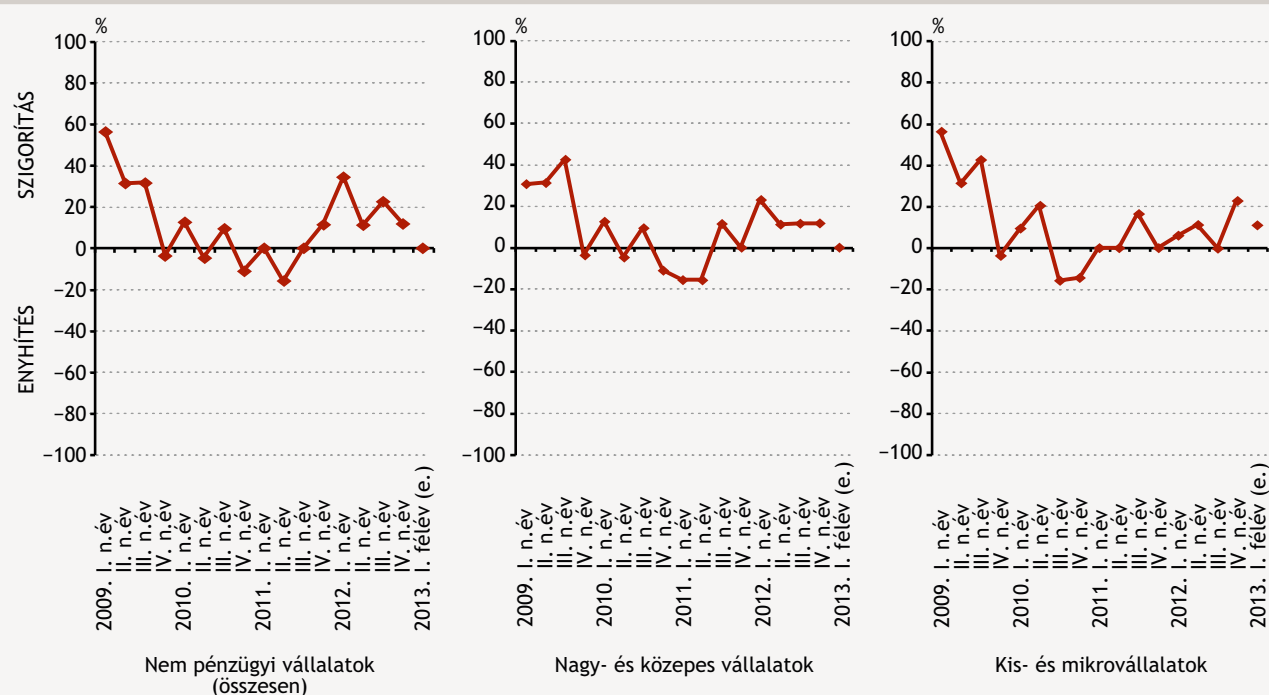

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

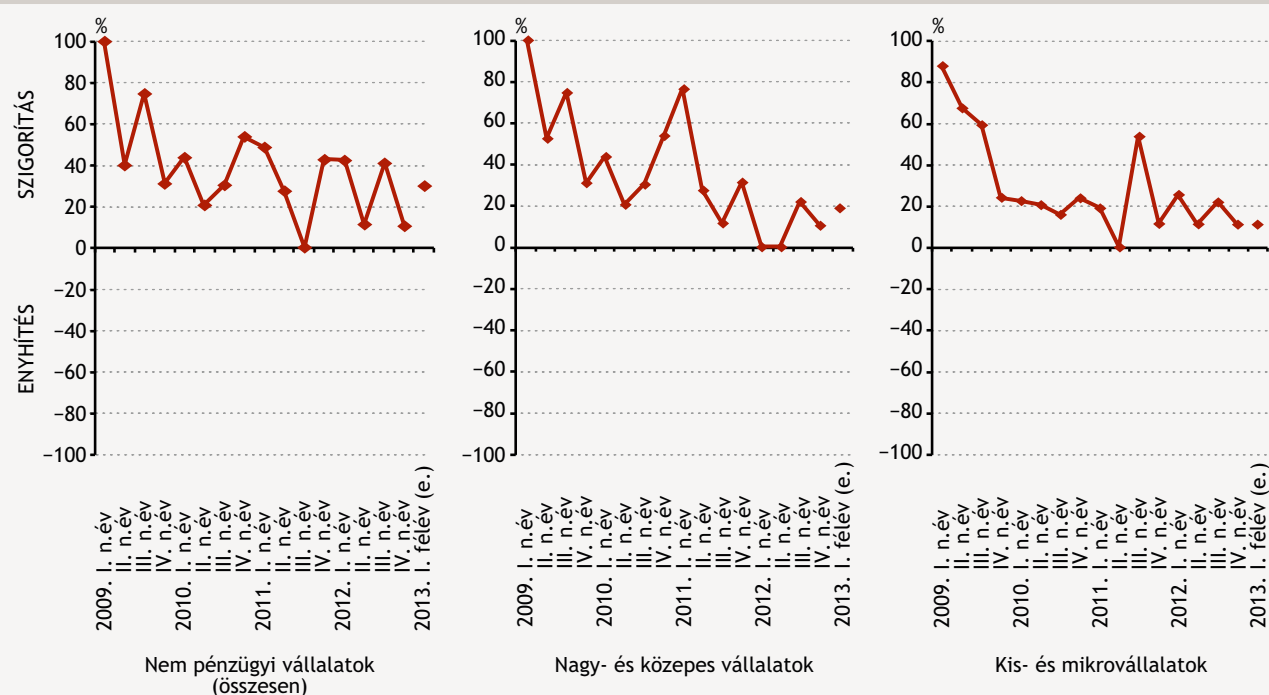

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

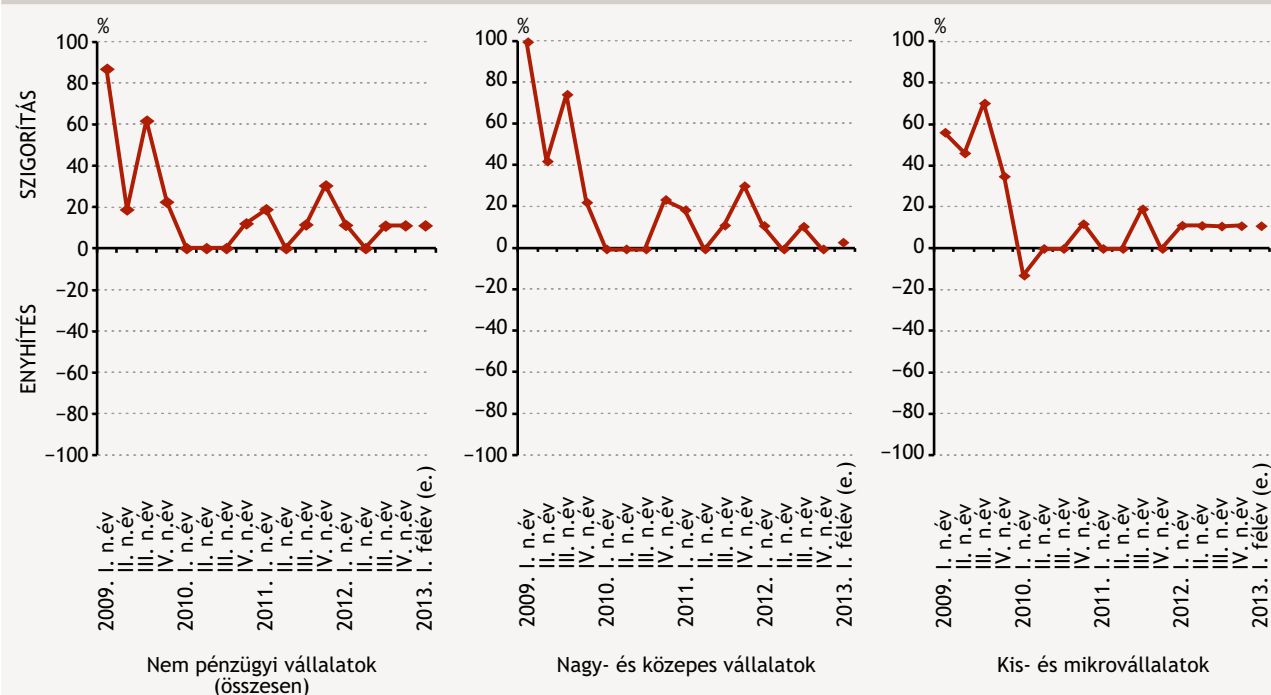

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

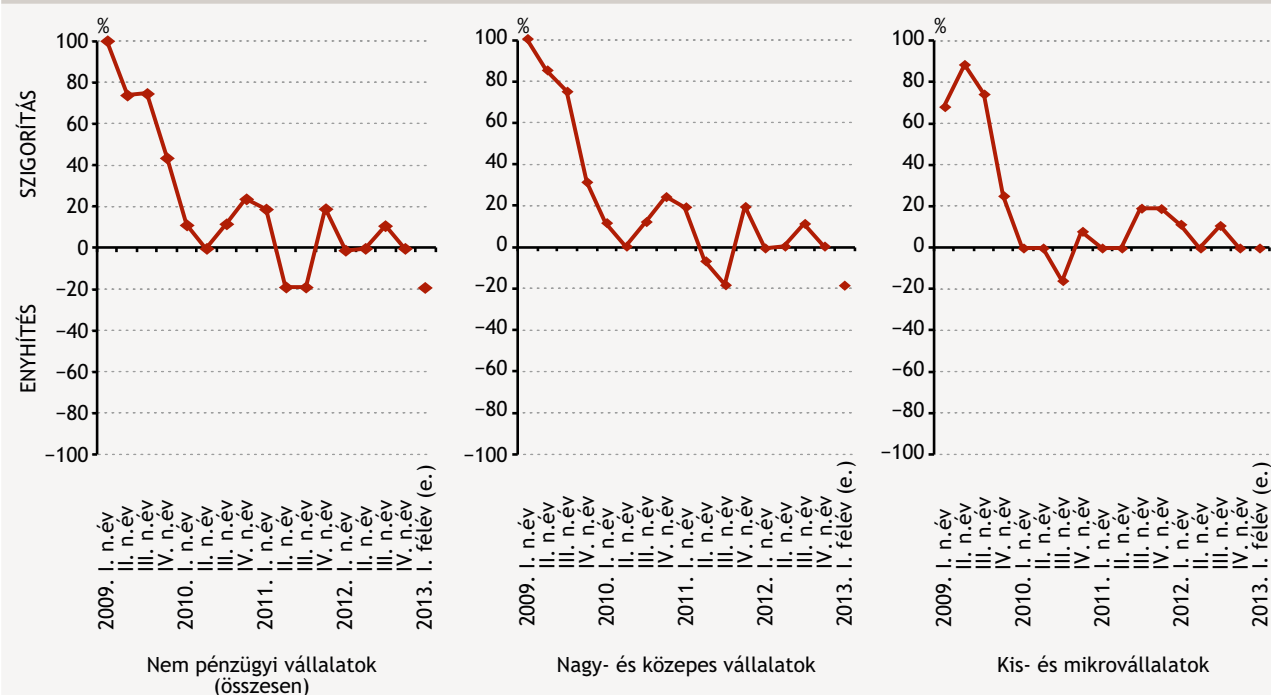

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

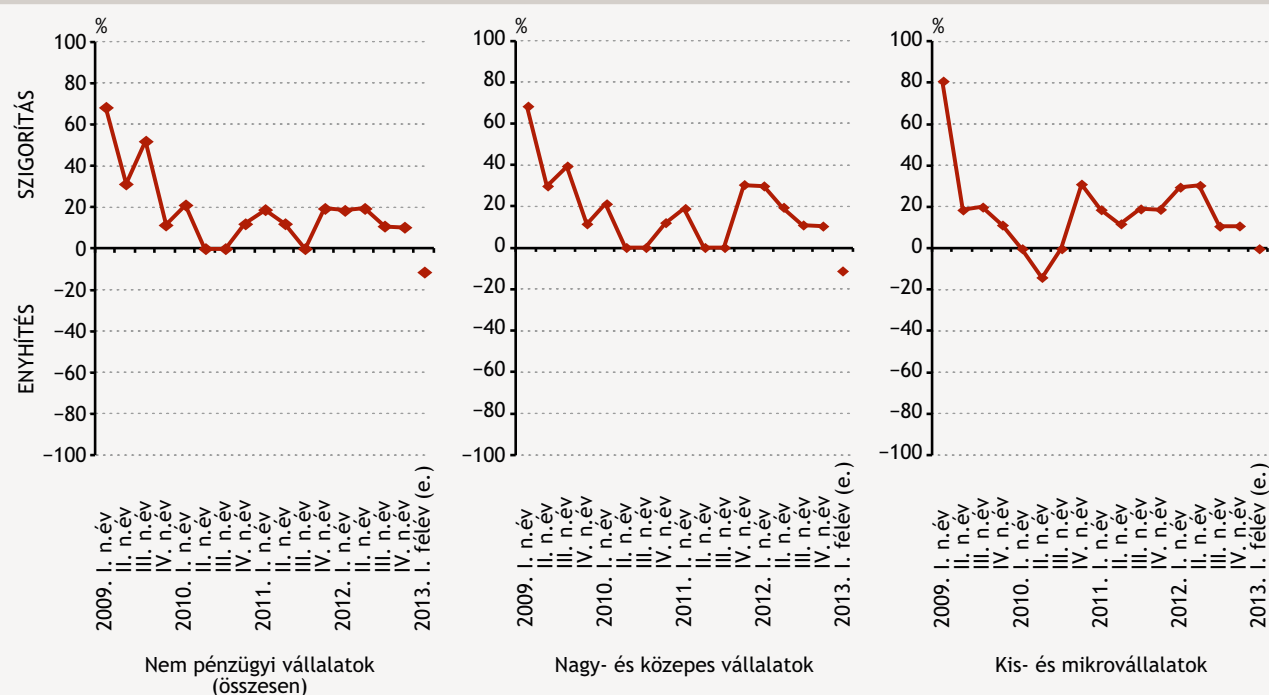

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

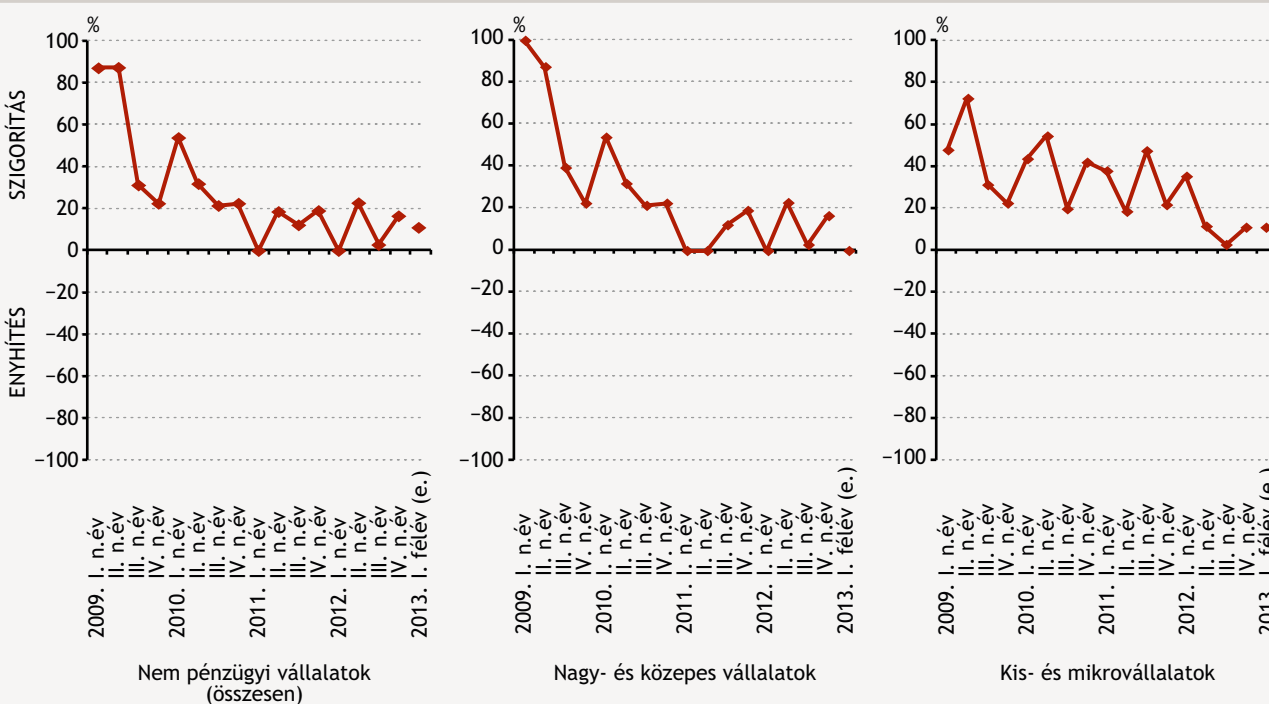

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

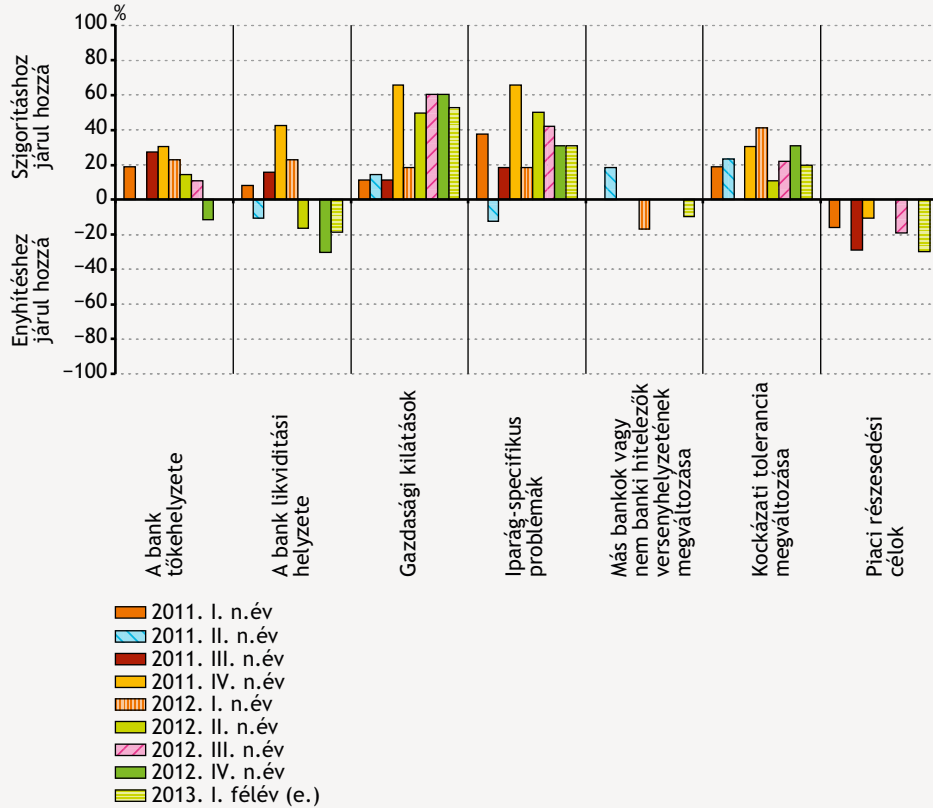

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

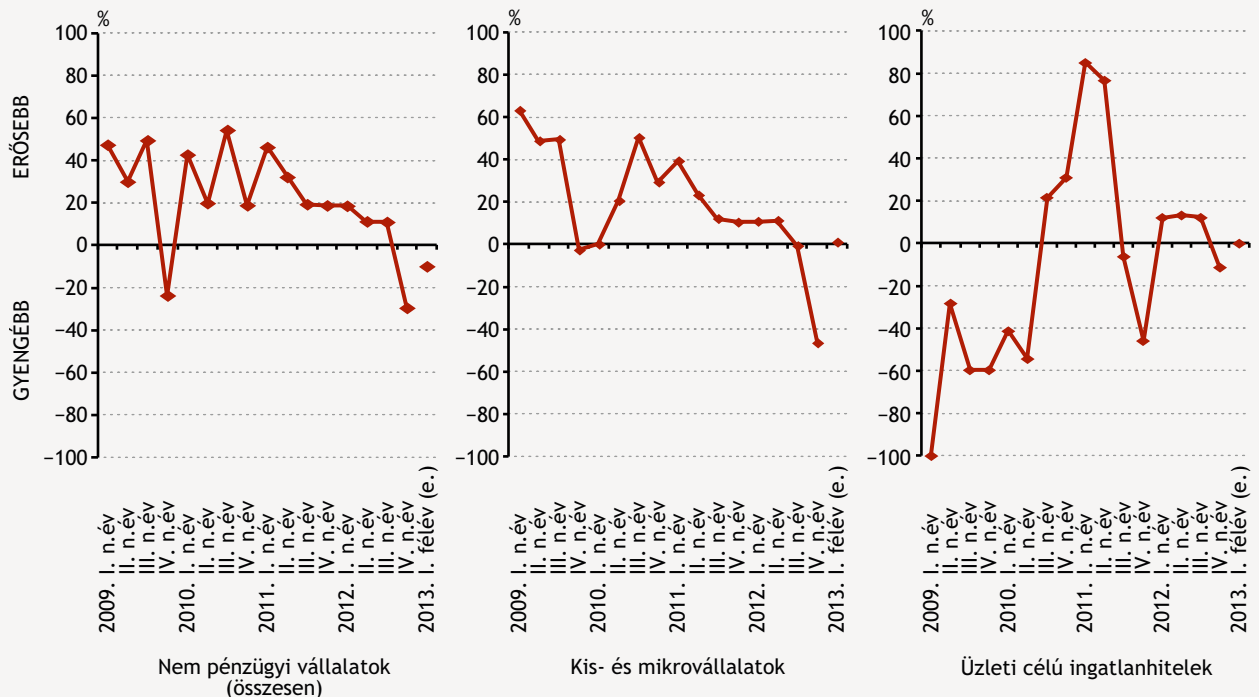
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

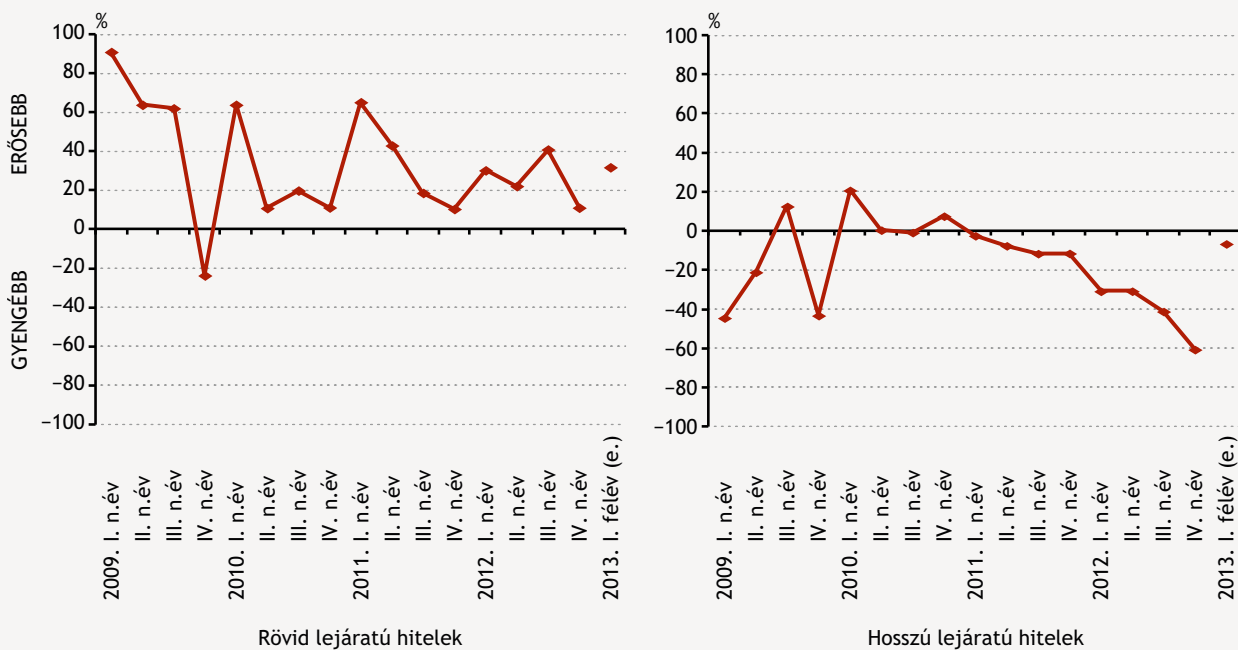
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

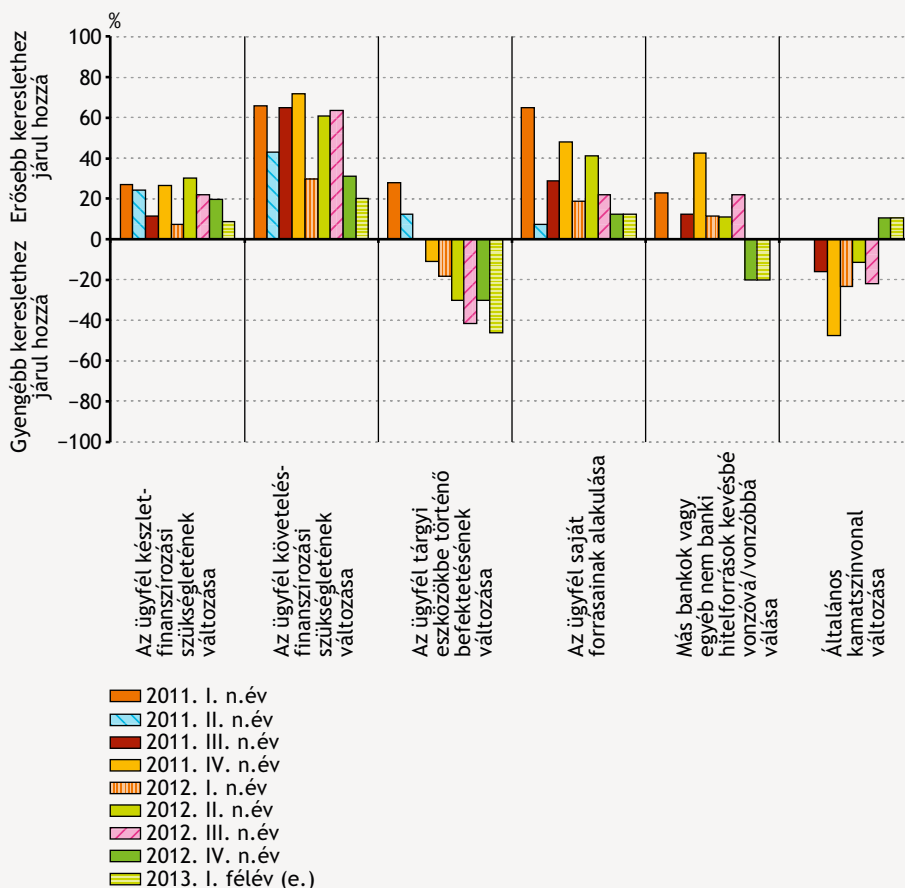
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

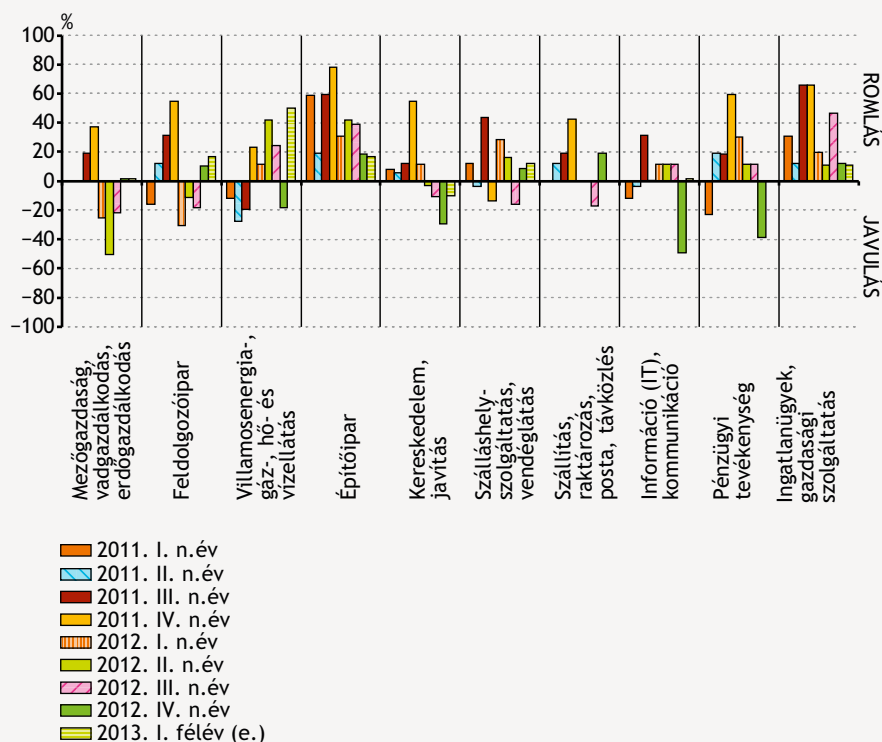
(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

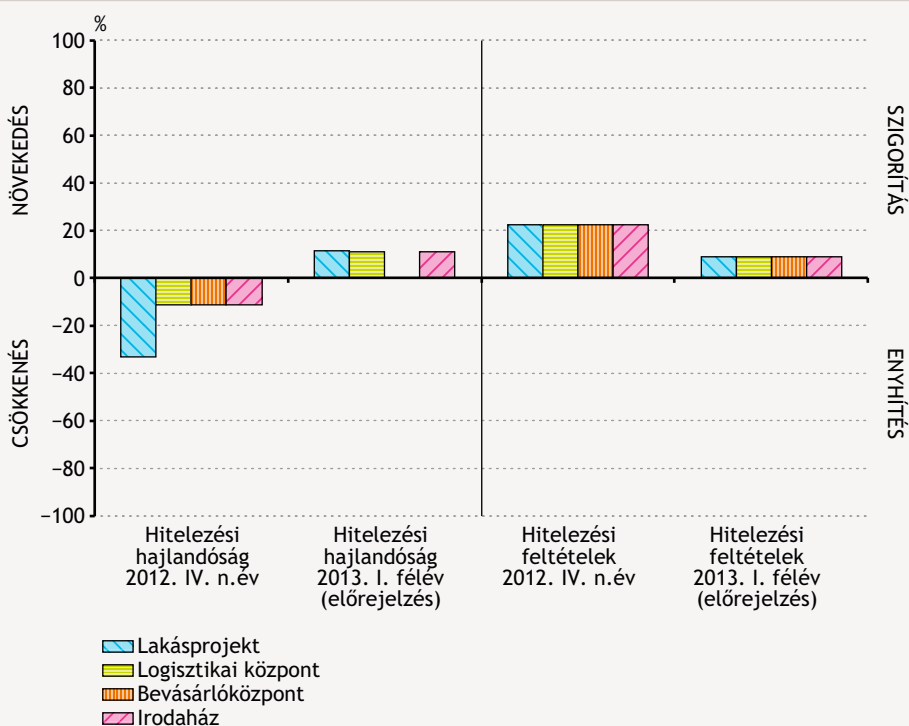
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

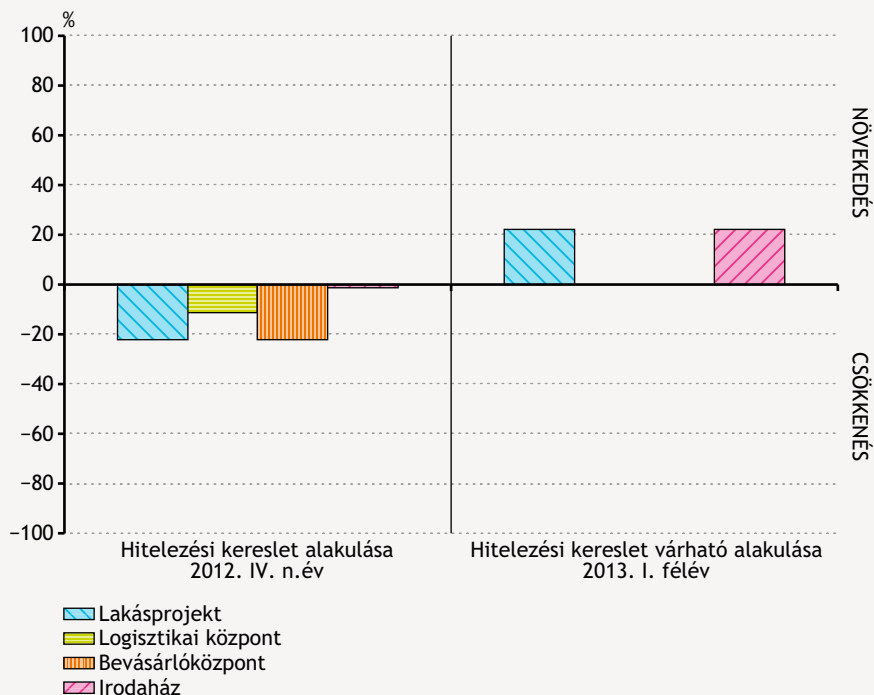

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

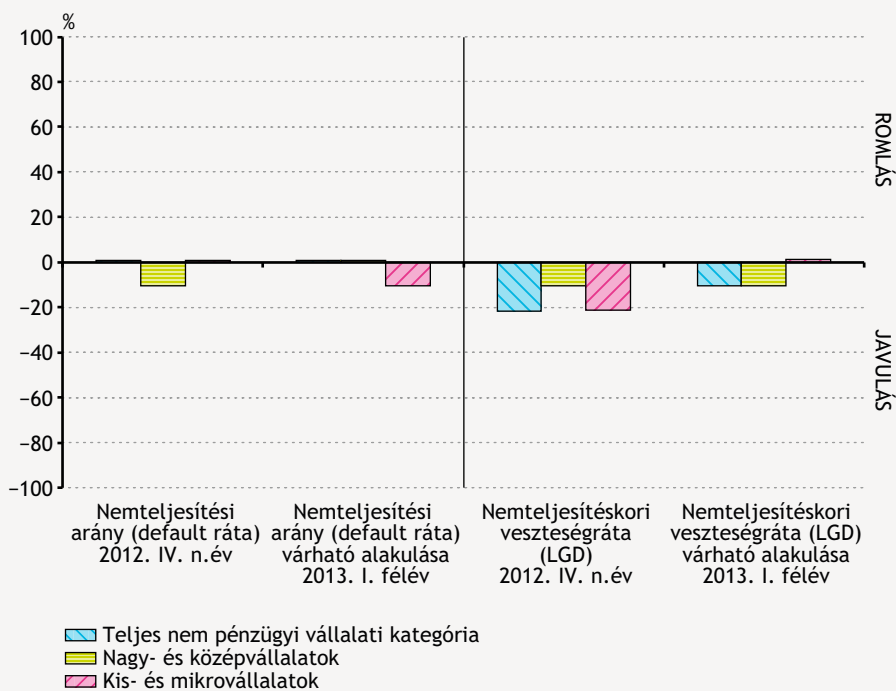
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

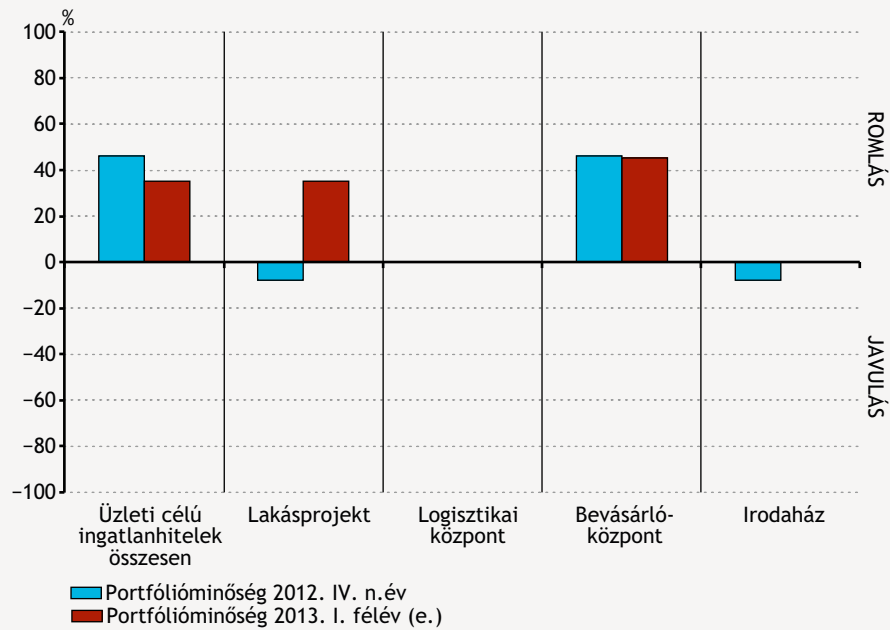

38. ábra

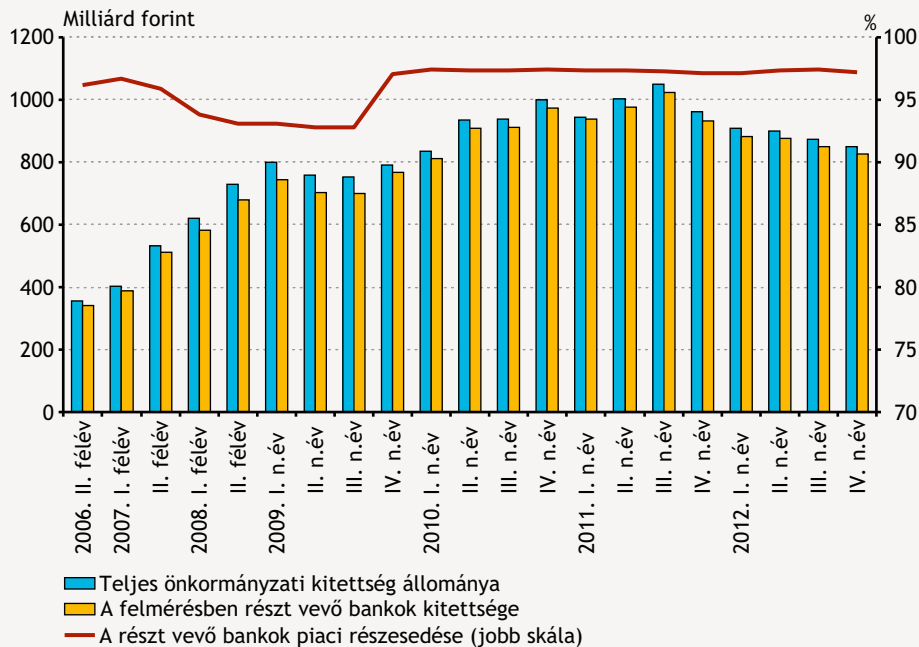
Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

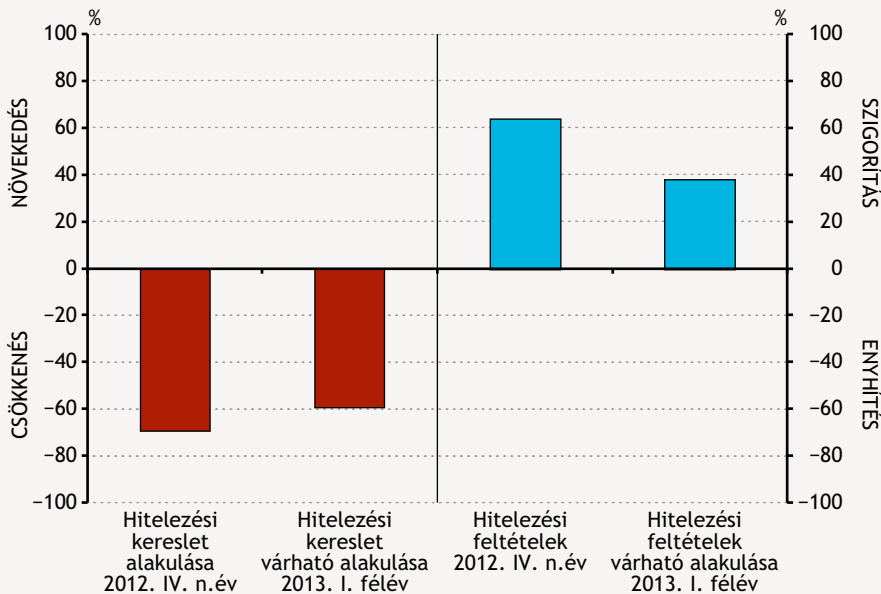
39. ábra
A teljes önkormányzati kitettség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

40. ábra
A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

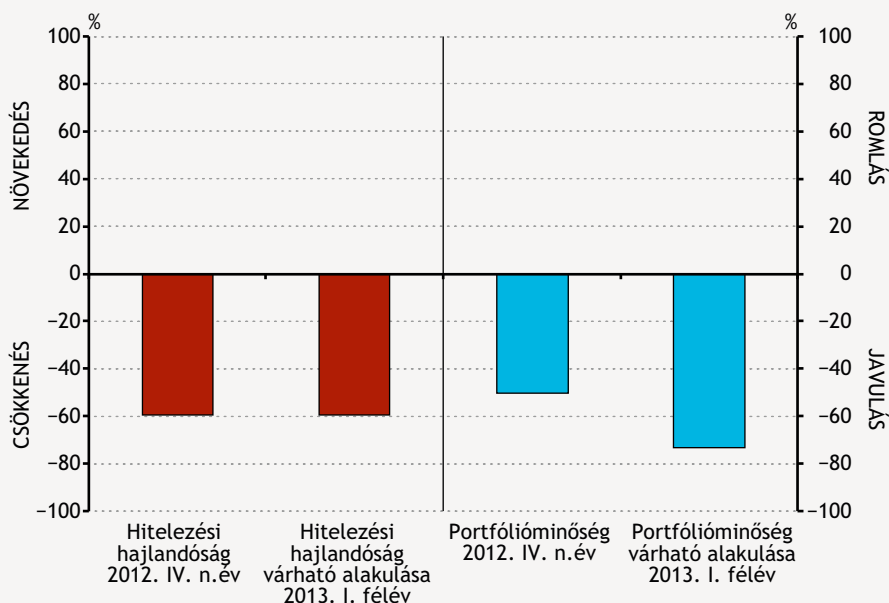

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

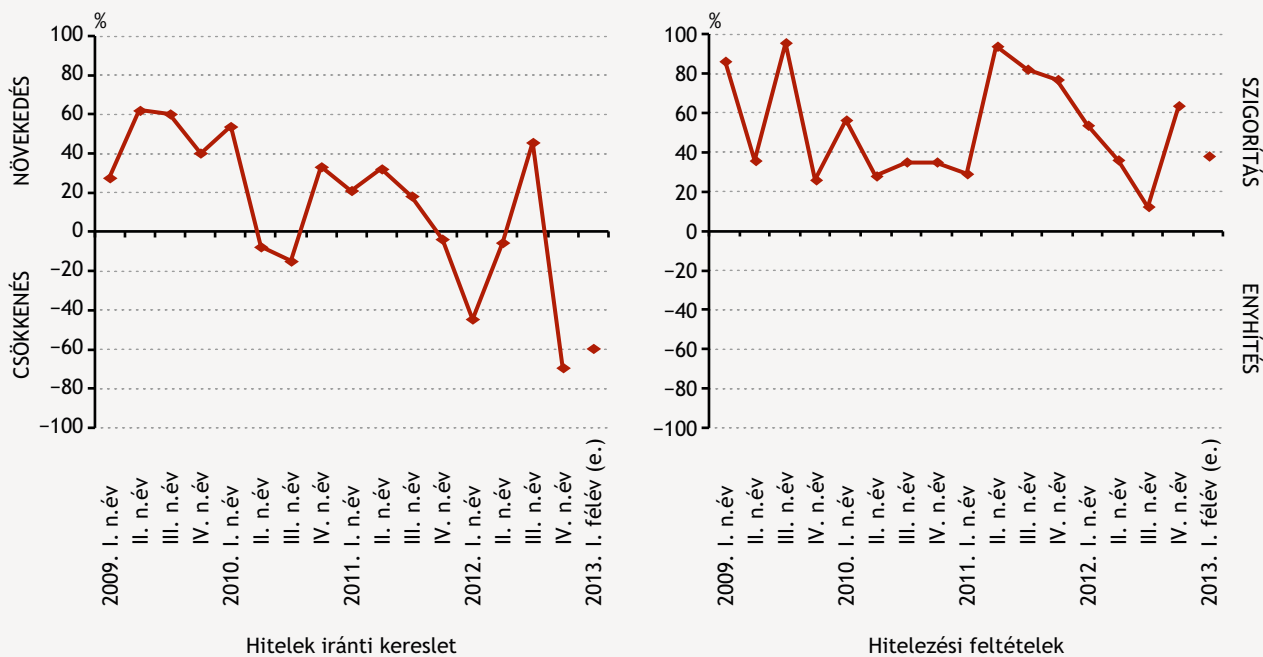
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatekintő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2013. januárban 2012 negyedik negyedévére), az előretekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2013. januárban 2013 első félévét lefedő időszak) tartalmaznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettóváltozás-mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, az ábrakészletben azonban csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁸ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl. a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁸ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2012 negyedik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2013. február

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

